

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ζ'

7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1929

ΑΡΙΘ. 35—36

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἡ δύναμις τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἠθικὴ δύναμις τῶν λειτουργῶν αὐτῆς πάντων.

Δ'

Ὁ Χριστιανός, ὁ ὅποτος ὀρέγεται Ἱερωσύνης, πρέπει πρῶτον ὁ ἴδιος νὰ ἐξετάσῃ ἑαυτὸν διὰ τῆς δυνάμεως τῆς αὐτοσυνειδήσεως, τῆς ὁποίας δυνάμεως οὐδεὶς στερεῖται. Νὰ ἐξετάσῃ ὀφείλει ἑαυτὸν μὴ τυχὸν ἔχει ψυχικὰ ἐλαττώματα καὶ πάθη, μὴ τυχὸν καὶ ἐδούλευσεν εἰς ἓν ἢ πολλὰ ἐξ αὐτῶν οὕτως, ὥστε νὰ μὴ εἶναι βέβαιος περὶ ἑαυτοῦ ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ πλέον δούλος εἰς αὐτά. Δεύτερον ὁ προτιμῶν καὶ ἐπιθυμῶν τὸν ἀγγελικὸν ἐπὶ γῆς βίον ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ ἑαυτὸν ἂν εἶναι παρὰ τοῦ Θεοῦ κεκλημένος διὰ τὴν ἀκροτάτην φιλοσοφίαν, ἣτις ἐστὶν ἡ ζωὴ ἢ ἐκτὸς δεσμοῦ ἰσοβίου μετὰ γυναικὸς ἢ, ἀπλούτερον εἰπεῖν, κατὰ τὸ τοῦ Θεανθρώπου ῥήμα, «ἀνδύναται χωρεῖν» εἰς τὴν ἀνευ γυναικὸς ζωὴν. Τὴν τοιαύτην αὐτομελέτην δύναται νὰ κάμῃ πᾶς ἐχέφρονων ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους τῆς ἡλικίας. Τὸ εἰκοστὸν ἔτος εἶναι τὸ ἔτος καθ' ὃ ἀρχεται ἀκμάζουσα ἡ δύναμις τῆς αὐτοσυνειδήσεως, ὅταν δὲν προηγήθῃ τοῦ ἔτους τούτου ἐφηδικὴ ἡλικία κακοθηεῖας καὶ διαφθορᾶς, ὡς συμβαίνει δυστυχῶς εἰς τὰ μὴ ἐν «παιδείᾳ καὶ νοθεσίᾳ Κυρίου ἐκτρέφόμενα παιδία» (Ἐφεσ. Στ' 4). Ἀλλὰ βεβαίως ὁ τῆς Ἱερωσύνης εὐλικρινῶς ὀρεγόμενος ἔφηδος δὲν θὰ εὐρίσκηται μεταξὺ τῶν κακῶς ἀνατεθραμμένων καὶ ἐκλύτων παιδίων καὶ μεираκίων. Αὐτὸ θὰ εἶναι ἀνήκουστον! Ἐν τῇ αὐτοσυνειδήσει αὐτοῦ ὁ τῆς Ἱερωσύνης ὀρεγόμενος δύναται πλήρως νὰ μελετήσῃ ἑαυτὸν ὡς πρὸς τὸ «δύνασθαι χωρεῖν» κατὰ τὰ πέντε ἔτη. Τὸ εἰκοστὸν πέμπτου ἔτος εἶναι τὸ ἔτος τῆς ὥριμου σκέψεως καὶ κρίσεως καὶ ὥρισαν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες ψυχολογικώτατα καὶ φυσιολογικώτατα ὅτι τὸ εἰκοστὸν πέμπτου ἔτος δέον νὰ ἀγῆ ὁ θέλων νὰ χειροτονηθῇ ἱερεύς. Τὰ πέντε αὐτὰ ἔτη τῆς διακονίας χρειάζονται ἵνα λάβῃ τὴν ἀσκήσιν τῆς εὐλαβείας πρὸς τὸ Θυσιαστήριον καὶ στερεώσῃ εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του τὴν συναίσθησιν τῆς ἀδυναμίας του ὡς πρὸς τὴν ἀπαιτουμένην τελειότητα διὰ νὰ ᾔῃαι λειτουργὸς τῶν Μυστηρίων καὶ μυσταγωγὸς εἰς τὴν ἐπουράνιον σκηνὴν τῆς λατρείας τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ.

Ἡ συναίσθησις αὐτῆ τὸν ἐξασφαλίζει καὶ τὸν ὀπλίζει κατὰ παντὸς κινδύνου παρεκκλίσεως καὶ ἐκτροχιασμοῦ ἐν τῷ ἀγῶνι κατὰ τῶν ἐνδεχομένων καὶ ἀναποφεύκτων πειρασμῶν. Ἡ διάταξις αὐτῆ τῆς ἐκ τῆς αὐτομελέτης συναισθήσεως κατὰ τὸ εἰκοστὸν πέμπτου ἔτος εἶναι ψυχολογικῶς καὶ φυσιολογικῶς ἀρμόζουσα εἰς πάντα ἀνθρώπον ἔχοντα τὸν κοινὸν νοῦν ἢ ἄλλως εἰπεῖν ἐχέφροννα, εἴτε ἐγγράμματον μέχρι ἐπιστημοσύνης εἴτε ἀγράμματον μέχρι τοῦ δύνασθαι «ἀναγινώσκειν τὸν ψαλτῆρα» καὶ γινώσκειν ἂ ἀναγινώσκει τῇ βοήθειᾳ τῆς ἀγνότητος τῆς ψυχῆς του καὶ μάλιστα τῆς πιστεῶς του τῆς θερμῆς. Ἡ αὐτοεξέτασις καὶ αὐτομελέτη δύναται νὰ γίνεταί ἀσφαλῶς καὶ διὰ τοῦτο οὐδεὶς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἐπλανήθη καὶ παρεσύρθη, ὅτι παρεπίσθη, καὶ προέβη, ἢ ἐχώρησεν ἐκεῖ ὅπου δὲν ἠδύνατο νὰ προβῇ ἢ νὰ χωρηθῇ, καὶ ἔπειτα ἀδύνατος εὐρέθη. Εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν πτώσιν του καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι διαπράττεται ὑπὸ ἀμαρτωλοῦ τινος Ἀρχιερέως τὸ ἀντικανονικὸν κολάσιμον παράπτωμα τῆς χειροτονίας διακόνου πρὸ τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους.

Αὐτὴ εἶναι ἡ δικαία κρίσις γενικῶς ἐπὶ τῶν ἐπιστρεφόντων εἰς τὸν κόσμον καὶ πρὸς τὸ ἱερατικὸν ἀσεβούντων. Διὰ τοῦτο πάντες οὗτοι εἶναι δίκαιον καὶ κανονικὸν νὰ ἀποκόπτονται ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας ὡς σαπρὰ μέλη αὐτῆς μὴ ἔχοντα ἕνεκα τῆς σκற்பότητός των ταύτης τιμῆν. Ἡ Ἐκκλησία δικάζουσα αὐτοὺς πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν μετανοίαν καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτοὺς πρὸς ταύτην, προτρέπουσα εἰς τὴν αὐτοκατάκρισιν καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀπομάκρυνσιν, ἵνα διὰ τῶν δακρῶν μιᾶς βαθείας συναισθήσεως ἀποπλυνθῇ ἀπὸ τῆς ψυχῆς ὁ ῥύπος τῆς πρὸς τὸ ἱερατικὸν ἄξιωμα ἐσχάτης ἀσεβείας καὶ τοῦ σκανδάλου τῶν πιστῶν. Ἀλλ' οὐδέποτε ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιδοκιμασῇ ἐπισήμως καὶ κανονικῶς τὸ ἀμάρτημα τῆς τοιαύτης ἀσεβείας πρὸς τὸ ἱερατικὸν ἄξιωμα καὶ νὰ εὐλογῆσῃ γάμον τοῦ ἀποστάτου καὶ ἐκπεσόντος.

† Ὁ Καλαβρῦτον καὶ Αἰγιαλείας
ΤΙΜΟΘΕΟΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΚΑΪΡΗΣ

Ὁ πολυμαθὴς Δημήτριος Π. Πασχάλης, πρῶην Νομάρχης, ἱστοριοδίφης τῆς εὐάνδρου καὶ ὠραίας νήσου τῆς Ἄνδρου, ἧς τὴν ἱστορίαν ἐν δυοῖς τόμοις συνέγραψεν, ἐξέδοτο κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος (ἐκ σελ. 250) ἐκτενὴ μελέτην, ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χάρτου, περὶ τοῦ διασῆμου κληρικοῦ Θεοφίλου Καΐρη ἐξ Ἄνδρου, ὅστις διεδραμάτισε σπουδαῖον πρόσωπον πρὸ καὶ δὴ μετὰ τὸν γιγαντιώδη ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος τοῦ 21. Περὶ αὐτοῦ, πλὴν τῶν γραφέντων ὑπὸ τοῦ ἐξόχου κληρικοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου ἐξ Οἰκονόμων, ἔγραψεν ἐκτενῶς καὶ ὁ νῦν σοφὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος (Παπαδόπουλος) ἐν τῷ ἐκδοθέντι πρὸ ἐτῶν Α' τόμῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (σελ. 223 καὶ ἐξῆς), ἀλλ' ἡ μελέτη τοῦ ἀκαμάτου Δημητρίου Πασχάλη, ἐπὶ τῇ θάσει τῶν ἐκδοθέντων καὶ ἀνεκδότων, εἶνε ἐκτενεστέρα καὶ συστηματικὴ, ἐν τέλει δὲ ἀναφέρει τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, ἐκδοθέντα καὶ μὴ, ὡς καὶ ἐκτενὴ βιβλιογραφίαν.

Ἡ μελέτη διακρίνεται εἰς ἱΓ' κεφάλαια καὶ ἐξιστορεῖται ἡ ὅλη δρᾶσις τοῦ Θεοφίλου Καΐρη, ὅστις ἐγενήθη μὲν ἐν Ἄνδρῳ τῷ 1784, ἐσπούδασε δὲ ἐν τῇ ἀκμαζούσῃ Σχολῇ τῶν Κυθωνίων ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἐκ μητρὸς θεοῦ τοῦ Σωφρονίου Καμπανάκη. Νεαρῶτατος γενόμενος διάκονος, μετέβη εἰς Πίζαν τῆς Ἰταλίας πρὸς σπουδὴν τῶν φιλοσοφικῶν καὶ φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν, ὡς καὶ εἰς τοὺς Παρισίους, ἐνθα ἐγνωρίσθη μετὰ τοῦ σοφοῦ Ἀδαμ. Κοραῆ, τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς πνευματικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἔθνους. Κατόπιν ἐδίδασκεν ἐν Κυθωνίαις καὶ εἰργάσθη, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς περιωνύμου Σχολῆς, ἧτις ἀπέβη ἀνωτέρα πασῶν τῶν ἄλλων ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ τὴν ὁποῖαν ἀπεκάλουν «Ἀκαδημειαν τῶν Κυθωνίων» καὶ ἔστιν ὅτε «Ἑλληνομουσεῖον».

Ὁ συγγραφεὺς ἐξιστορεῖ μετὰ πολυμαθείας τὴν ὅλην αὐτοῦ διδασκαλικὴν καὶ ἄλλην ἐν Κυθωνίαις τῆς Μ. Ἀσίας δρᾶσιν μέχρι τῆς ἐκπαύσεως Ἑλλήν. Ἐπαναστάσεως, καθ' ἣν ἐγκατέλειψε τὴν Σχολὴν καὶ κατήλθεν ἐν τῇ κυρίῳ Ἑλλάδι εἰς τὸν περὶ τῶν ὅλων ἀγῶνα. Ἀπὸ δὲ τοῦ Δ' κεφ. περιγράφεται ἐκτενῶς ἡ δρᾶσις αὐτοῦ κατὰ τὸν ἀγῶνα, περὶ ἧς αὐτὸς ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ἐξ Οἰκονόμων γράφει: «καὶ τοῦ ἀγῶνος μετέσχε καὶ τῶν βουλῶν καὶ τῶν συνελεύσεων τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐπ' ἐκκλησίας ἐδίδασκε καὶ τοῖς στρατευομένοις· ἀλλὰ καὶ ἰδίως ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας «τηλεπόρους ἀνέτηλ πόνους» παρεισδύων κρυφίως εἰς τὰς ἐκτὸς γείτονας τῆς πολεμούσης Ἑλλάδος χώρας καὶ ὑποκινῶν εἰς ἐπαναστάσιν κάκεινους». Εἶνε ὄντως ἀξιοθαύμαστος ἡ δρᾶσις τοῦ σοφοῦ κληρικοῦ κατὰ τὸν ἀγῶνα, εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποῦ, ἐπὶ τῇ ἐλευθείᾳ τοῦ Κυβερνήτου Ἰωάννου Καποδιστρίου, ἐξεφώνησε τὸν φιλελεύθερον λόγον ἢ προσφώνησιν.

Ἀπὸ τοῦ Ε' κεφ. ἀρχεται ἡ ἐξιστόρησις τῆς δρᾶσεως

αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἐν τῇ μυροδόλῳ νήσῳ τῆς Ἄνδρου. Βεβαίως ἡ πρόθεσις ἦτο ἀγία· πάντες ἐπήνεσαν τὸ φιλόανθρωπον ἔργον· συνέδραμον δὲ εἰς τὴν ἰδρύσιν καὶ Ἕλληνες καὶ ξένοι. Ἡ δὲ Ἁγία Ἐκκλησία ἔχαιρεν ἐπὶ τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ τοῦ σοφοῦ κληρικοῦ καὶ ἐκαυχᾶτο. Ἀλλὰ λίαν ἐνωρίς διεδόθη ὡς μὴ ὠφελεν, ὅτι διδάσκει ἐν αὐτῷ κακὸς δόξα καὶ νέαν θρησκείαν, τὸν Θεοσεβισμόν. Περὶ τούτου ἀναπτύσσεται ἀπὸ τοῦ ε' κεφ. ἐν ἐκτάσει. «Ἡ Θεοσεβεία, λέγει ὁρθῶς, τοῦ Καΐρη ἴδιον ἀποτελοῦσα ἠθικοθρησκευτικὸν σύστημα, προσεγγίζει ἐν τισὶ πρὸς τὸν Θεῖον τῶν Ἀγγλων φιλοσόφων τοῦ ἸΗ' αἰῶνος, πρὸς τὴν φυσικὴν θρησκείαν τοῦ Ἰουσσῶ καὶ πρὸς τὴν θρησκείαν τῶν φιλανθρώπων τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, ἡ ὁποία ἐδέχετο ὡς μόνον δόγματα τὰς ἀπλᾶς ἀληθείας, τὰς εἰς πάντα ἄνθρωπον προσιτὰς περὶ τοῦ Θεοῦ, τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἀθανασίας». Τὸ σύστημα τοῦτο ἀναπτύσσεται, ἀλλὰ τοῦτο «χαρακτηρίζει, ὡς λέγει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος, ἐλλειψίς πάσης πρωτοτυπίας, ὠρισμένον ἀρχῶν, λογικῆς συνεπειᾶς, διαλεκτικῆς καὶ ἐμβριθείας ἐρεύνης. Κράμα τι ἀντιθέτων στοιχείων σκέψεως καὶ εὐσεβείας πληροῖ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ» (Ἱστορία τῆς Ἐκκλ. τῆς Ἑλλάδος τόμ. Α' σελ. 246). Οὕτω ἐχαρακτηρίσθη τὸ σύστημα τοῦτο καὶ ὑπὸ πολλῶν συγχρόνων. Ὁ Θεόφιλος Καΐρης ἐγνώρισεν ἐν τῇ Δύσει πολλὰς συγχρόνους φιλοσοφικὰς ἀρχάς· ἀνήκε δὲ καὶ εἰς τὴν Μασσονικὴν Στοάν, ἢ τὸν Ἐλευθεροτεκτονισμόν, ὅστις ἀρνείται τὴν Χρῆκὴν θρησκείαν καὶ ζητεῖ νὰ δημιουργήσῃ νέαν παγκόσμιον θρησκείαν ἐπὶ τῇ θάσει τῶν ἀρχῶν τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου ἢ τῶν προσιτῶν αὐτῷ διδασκαλιῶν (πρβλ. σελ. 233 ἐνθα ὁ συγγραφεὺς παραπέμπει εἰς ἄρθρον Καλογεροπούλου τινὸς ἐν «Πυθαγόρα» ἔτ. Δ [1926] τευχ. Η' καὶ Θ': «Ἡ δρᾶσις τοῦ Θ. Καΐρη ὡς Τέκτονος, Φιλικοῦ καὶ Θεοσόφου»). Ἀλλὰ δυστυχῶς ἐζήτησε νὰ διαδώσῃ τὰς ἀρχὰς ταύτας μᾶλλον ἐκ ματαιοδοξίας, ἀπαρνηθεὶς τὴν Χρῆκὴν θρησκείαν, κληρικὸς αὐτός. Διὰ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ θὰ ἔδραπτε καὶ τὸ ἔθνος, ὑπὲρ οὗ εἰργάσθη καὶ ἠγωνίσαστο, διότι αὐτὸ μόνον διὰ τῆς θρησκείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας δύναται νὰ μορφωθῇ καὶ νὰ εὐημερήσῃ.

Ἐν τῷ β' βλίῳ ὁ συγγραφεὺς ἀναπτύσσει μὲν τὸ δῆθεν φιλοσοφικὸν σύστημα τοῦ Καΐρη, ἀναπτύσσει δὲ τὰ ἐξεγερθέντα ἐκ τῆς τοιαύτης κενοφώνου διδασκαλίας σκάνδαλα καὶ τοὺς ἀγῶνας τῆς Ἐκκλησίας πρὸς προφύλαξιν τοῦ χρῆκου λαοῦ. Ἡ Ἐκκλησία τὸ πρῶτον φρονίμως ἐζήτησε νὰ μάθῃ περὶ τῶν διαδοθέντων, ἀλλ' ὁ Καΐρης ἐκ τῶν ἀπαντήσεων ἐφαίνετο ἀνένδοτος εἰς τὰς πεπλανημένας ἀρχὰς του. Ἡ Ἐκκλησία ἐζήτησε νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας μετὰ συνέσεως καὶ ἐπιεικείας, ἀλλ' αὐτὸς ἔμεινε «βᾶτος αὐὸς ἄγναμπτος» τὸ φρόνημα, στερ-

ρὸς ἐπὶ τὸν ἀναιδῆ τῆς ἀσεβείας λίθον. Ἡ Ἐκκλησία ἠναγκάσθη νὰ καθαιρέσῃ αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης καὶ περιώρισεν εἰς τὴν Ἱ. Μοῆν τῆς Σικιάθου. Ἡ Ἐκκλησία, συμφώνως πρὸς τοὺς Ἱ. Κανόνας, καθήρσε καὶ ἐζήτησε δι' ἐγκυκλίων νὰ προφυλάξῃ ἀπὸ τῆς λύμης τοῦ Θεοσεβισμού ὅστις εἶνε καὶ ἀθεῖα, ἐφ' ὅσον εἶνε ἀρνησις τῆς Ἀγ. Τριάδος καὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου, μεθ' ἧς τὰς σοφιστείας τοῦ ψευδοφιλελευθέρου Θ. Φαρμακίδου καὶ τῶν ἄλλων συνηγόρων του. «Ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ. . . . ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ» (Ἐφεσ. 6', 12). «Πᾶς ὁ ποραβαίνων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ Θεὸν οὐκ ἔχει» (Β' Ἰωαν. 9).

Τὸ ἔργον τοῦ Δημ. Πασχάλη εἶνε ὄντως μεστὸν πολυμαθείας, συνεκέντρωσε δὲ ἐν αὐτῷ συστηματικῶς πᾶν ὅ,τι ἐγράφη περὶ αὐτοῦ καὶ ὅσα ὅτε οἱ νεώτεροι ἄνδριοι ἐζήτησαν νὰ ἰδρῦσουν ἀνδριάντα εἰς αὐτόν, ὡς καὶ ἀνήγειραν τοιοῦτον μετὰ πολλὰς ἀντιδράσεις. Βεβαίως ὁ σοφὸς συγγραφεὺς δὲν ἀποδέχεται τὰς καινὰς καὶ κενὰς διδασκαλίας τοῦ Καίρη, οὐχὶ ὅμως ὀρθῶς, ὡς φαίνεται, φρονεῖ ὅτι κατεδιώχθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἥτις ἀπέκοψεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ προσεφύλαξε τὸ ποίμνιον ἀπὸ τῆς αἱρέσεως, χειροτέρας πάσης ἄλλης. Ἡ κακοδοξία τοῦ Θεοσεβισμού ἠδύνατο νὰ ἔχη χειριστὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ ἔθλους, τὸ ὅποσον μόλις ἐξήλθε τοῦ φοβεροῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλευθερίας, διδασκομένη μάλιστα ὑπόβως, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς μορφώσεως τῆς νεολαίας, ὑπὸ κληρικοῦ ἀπολυόντος πολλῆς ἐκτιμήσεως.

Βεβαίως, ἐφ' ὅσον ἠρνήθη τὴν Ὁρθόδοξον θρησκείαν μεθ' ἧς συνεζυμώθη ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τὸ ἔθνος, δὲν δύναται τις νὰ τὸν κατηγορήσῃ διὰ τὴν ἐμμονὴν του εἰς τὰς ἀρχὰς του διὰ τὴν ὁποῖαν διεβοήθη πανταχοῦ. Δὲν εἶνε ὅμως «καὶ μάρτυς τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως», οὔτε κατ' ἀκολουθίαν ἐφαρμόζονται εἰς αὐτὸν οἱ λόγοι τοῦ σατυρικοῦ Κεφαλλῆνος Ἄνδ. Πασκαράτου, ἀναγραφόμενοι ἐν προμετωπίδι τῆς μελέτης.

Ὁ Θεόφιλος Καίρης ἀναντιρρήτως ἦτο σοφὸς κληρικός, καὶ ἦσαν πάμπολλοι τοιοῦτοι κατὰ τὸν ἸΘ' αἰῶνα· ἀλλὰ τὴν δόξαν του ἠμαύρωσε διὰ τῆς θρησκευτικῆς ἀποπλανήσεως καὶ συνετάραξε τὴν Ἑλλάδα· κατώρθωσε δὲ νὰ γνωσθῇ πανταχοῦ ὡς αἰρετικός μᾶλλον ἢ ὡς σοφὸς κληρικός καὶ τὸ ὄνομά του καὶ σήμερον ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς ἐλληνικοῦ λαοῦ μετ' ἀποστρεφῆς. Τὸ σύστημα αὐτοῦ διελύθη, ὡς καὶ οἱ ὅπαδοί του, ἡ δὲ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ διαμένει ἀκατάλυτος καὶ ἀθάνατος.

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως
ΠΟΥΚΑΡΠΟΣ (Συνοδινός).

Η ΑΛΛΗ ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΣ

Ἄς ἐξετασθῇ τώρα ἡ ἄλλη κατὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἀντίρρησις, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπέθανε μὲν πραγματικῶς, ἀλλὰ δὲν ἀνέστη.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀντιμετωπίζομεν ἐν τῇ ἐρεύγῃ τοῦ ζητήματος τὸν διαβόητον Δαβὶδ Στράου μετὰ τὴν περιφνημον «μυθικὴν» αὐτοῦ θεωρίαν, πρὸς κατασκευὴν τῆς ὁποίας κατεδαπάνησε τόσην εὐφυΐαν καὶ τὴν ὁποῖαν μετέπειτα ὁ ἐπ' ἰσῆς πασίγνωστος Ρενὰν διεκόσμησε μετὰ τόσον ἠδυλόγον ρητορικὴν.

Κατὰ τὴν ὑπόθεσιν λοιπὸν ταύτην ἀρχικὴ πηγὴ καὶ κυριώτατον κέντρον, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ περὶ τὸ ὅποῖον ἀνεπτύχθη ἡ περὶ ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν διδασκαλία, ὑπήρξεν ἡ ὑστερικὴ φαντασία Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς πράγματι ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἀλλὰ δὲν ἀνέστη. Ἡ Μαρία ἐνόμισεν ὅτι τὸν εἶδε, ἠνάγκασε δ' ἔπειτα καὶ τοὺς λοιποὺς μαθητὰς του νὰ τὴν πιστεύσουν. Ἐκ τῆς ἐντεταμένης ταύτης διανοητικῆς καὶ νευρικῆς καταστάσεως καὶ αὐτῆς καὶ αὐτῶν, ἡ, ἀπλούστερον εἰπεῖν, ἐκ τοῦ ἐλαφροῦ καὶ εὐπίστου φανατισμοῦ τῶν μαθητῶν προήλθον αἱ γνωσταὶ ἀφηγήσεις περὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τῶν ἐμφανίσεων μετὰ τῆς τῆς συνεπειᾶς καὶ τὰ ἀποτελέσματα. Κατὰ τὴν προϋπόθεσιν λοιπὸν αὐτὴν ὁ κύριος καὶ πραγματικὸς ἱδρυτὴς τοῦ Χριστιανισμοῦ τοῦ ἀνὰ σύμπαντα τὸν κόσμον διαδοθέντος ἦτο οὐδεὶς ἄλλος, ἢ ἡ ἀπλή ὑστερία βοηθουμένη ὑπὸ τῆς εὐπιστίας.

Ἐὰν ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ ἦνε ἀληθής, προκύπτει ἐντεῦθεν τοῦτο τὸ ἀναντίρρητον συμπέρασμα: ὅτι δῆλα δὴ ἡ ἐξηγήσις αὐτῆ τοῦ Χριστιανισμοῦ προϋποθέτει θαῦμα ἀσυγκρίτως μεγαλειότερον τοῦ θαύματος τῆς ἀναστάσεως. Ἐὰν νομίζεται δυνατόν νὰ ληφθῶν τοιαῦτα καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τόσον μικρὰν καὶ γελοῖαν αἰτίαν, δὲν ὑπάρχει λόγος ἀντιλογίας κατὰ τοῦ ὑπερφυσικοῦ ἐν γένει. Διότι ἐν τῇ προτεινομένῃ διὰ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐξηγήσει τῆς ἀναστάσεως προσπαθοῦν νὰ μᾶς πείσουν νὰ δεχθῶμεν τι τὸ ὅποῖον ὄχι μόνον κείται ἔξω τῶν ὁρίων τοῦ φυσικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀμειλίχτως ἀντιφάσκει πρὸς ὅ,τι θεωροῦμεν φυσικόν.

Ἄλλὰ ἄς πλησιάσωμεν ἐγγύτερον πρὸς τὴν μυθικὴν αὐτὴν δραματικὴν ὑπόθεσιν καὶ ἄς προσπαθῶμεν νὰ ἴδωμεν ποῦ μᾶς ὀδηγεῖ.

Ἐνώπιόν μας κείνται τὰ ἀκόλουθα ἀναντίρρητα γεγονότα:

α) Εἶνε ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας ὅτι ἡ ἀνάστασις ἀντέφασκε καὶ πρὸς τοὺς φόβους καὶ πρὸς τὰς ἐλπίδας τῶν μαθητῶν. Διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ δυσπιστώμεν πρὸς ὅ,τι μᾶς μεταδίδου τὰ Ἐθαγγέλια ὡς πρὸς τὸ ὅτι οἱ μαθηταὶ ἦσαν τὰ μέγιστα καταπεπληγμένοι διὰ τὰ μετὰ τὴν σταύρωσιν συμβάντα, ὅτι ἦσαν σκεπτικοὶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν πραγματικότητα

τῆς ἀναστάσεως, καὶ ὅτι ἦσαν «βραδεὶς τῇ καρδίᾳ» εἰς τὸ νὰ πιστεύσουν ὅ,τι εἶχε πραγματικῶς συμβῆ.

β) Ἡ ὀριστικὴ τῶν πίστες εἰς τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀναστάσεως καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὸ μετ' αὐτὴν κήρυγμα τῆς ἀληθείας ταύτης ἀνὰ τὸν κόσμον τοῖς ἐστοιχίζεν ὅ,τι τοῖς ἦτο πολυτιμότερον εἰς τὴν ζωὴν ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπὸ τὸ κήρυγμα αὐτὸ τίποτε δὲν εἶχον νὰ κερδήσουν. Πᾶσα ἐλπίς προσωπικῆς ὠφελείας ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶχεν ἀποκλεισθῆ κατὰ τὸν μᾶλλον θετικὸν καὶ ὀριστικὸν τρόπον. Ἡ ἀναπόφευκτὸς τῶν τύχῃ ἦτο ἡ ἀτίμωσις, ὁ διωγμὸς, τὸ μαρτύριον, καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι δυσκόλως τις ὑφίσταται καὶ ὅ,τι ἐξ ἐνοστικτοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐπιμόνως ἀποφεύγει.

γ) Οἱ πρῶτοι πιστεύσαντες εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ἦσαν ἐξ Ἰουδαίων. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχον ἱερεῖς καὶ ἄλλοι ποικίλοι ζηλωταὶ τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν ἐπιφανεστέραν θέσιν κατέχει ὁ ἐκ Ταρσοῦ Σαῦλος. Ἐὰν ὑπάρχῃ τις ὁ δεχόμενος ὅτι ἡ ἐκ τῶν προσφιλῶν εἰς αὐτοὺς παραδόσεων ἀπέσπασις τοιούτων ἀνθρώπων ἦτο πρᾶγμα εὐκόλον, ἄς τὸ δοκιμάσῃ σήμερον εἰς τὴν πραγματικότητα μετὰ τὴν προσπάθειαν νὰ ἐπιτύχῃ τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ οἷον-δήποτε ἐδρατὸν ραβδίνον.

δ) Ἐκ τῶν ἀναντιρρήτως γνησίων ἐπιστολῶν τοῦ ἀπ. Παύλου πρὸς Ρωμαίους, Κορινθίους καὶ Γαλάτας γνωρίζομεν, ὅτι ἡ πλήρης καὶ ἔξω πάσης ἀμφιβολίας πίστις εἰς τὴν πραγματικὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο ἀκλόνητος δεκτὴ ὑπὸ τῶν χριστιανῶν σύμπαντος τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου μετὰ παρέλευσιν εἰκοσαετίας περίπου ἀπὸ τῆς σταυρώσεως. Ἄλλαις λέξεσιν, ἢ πίστις αὕτη διεδέθη ἐν διαστήματι χρονικοῦ διαστήματος παρὰ πολὺ μικροῦ. Ἀλλὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἀρκεῖ ἄρα γε διὰ νὰ ἀναπτυχθῇ «μῦθος», ἔχων ὡς βάσιν του μίαν ἀπλὴν αὐταπάτην, εἰς ζέουσαν καὶ ἀκλόνητον πεποίθησιν, ἢ ὁποῖα ἀνεδείχθη περισσότερον ἀπὸ νικήτρια ἐν τῷ ἀγῶνι κατὰ τῆς προκαταλήψεως τῶν λυσσαλέων Ἰουδαίων, τῆς πείζιμονος ἀλαζονείας τῶν Ρωμαίων καὶ τῆς αὐταρεσκείας τῶν πεπολιτισμένων Ἑλλήνων; Ἐὰν ἀρκῆ, τότε εἶνε περιττὸν νὰ προχωρήσωμεν. Διότι δὲν ὑπάρχει ἀναντιρρητοτέρα ἀπόδειξις τοῦ ὑπερφυσικοῦ!

ε) Εἶνε γνωστὸν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐρεῦνης τοῦ ζητήματος τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ὅτι ὁ ἐπ' ἴσης ὀρθολογιστῆς γερμανὸς Κάϊμ ἀνακρίνει καὶ ἀποκρούει πάσας τὰς πρὸ αὐτοῦ διατυπωθείσας τῶν ἄλλων ὀρθολογιστῶν ὑποθέσεις κατὰ τῆς ἀληθείας τῆς ἀναστάσεως. Μεταξὺ, λοιπόν, τῶν ἄλλων μετὰ τινος συγκαταβάσεως ἐξετάσας καὶ τὴν «δραματικὴν» ὑπόθεσιν ἀποκηρύττει αὐτὴν ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἀφίνει ἀδικαιολόγητα τὰ κυριώτερα γεγονότα καὶ ὑποτάσσει εἰς ἀσθενῆ καὶ κατώτερα πάσης κριτικῆς ἐπιχειρήματα ὅ,τι ὑπὸ τῆς κριτικῆς ἤδη ὀριστικῶς ἔχει κατασταθῆ. Ὁ ἴδιος ὁ Κάϊμ δέχεται ὅτι ἡ εἰς τὴν ἀνάστασιν πίστις «συνωδευθῆ ἄμέσως ὑπὸ καταπληκτικῆς διαυγείας καὶ λο-

γικῶν ἀποφάσεων τῆς βουλήσεως». Ἄλλ' ἡ ὁμολογία αὕτη περιέχει πολὺ περισσότερα παρ' ὅ,τι θέλει νὰ ἐκφράσῃ ὁ συγγραφεὺς. Διότι ἡ «διανοητικὴ νηφαλιότης» αὕτη δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ κάμῃ διάκρισιν μεταξὺ πραγματικῆς δόσεως καὶ ἀφῆς, ἦτοι διὰ τῶν αἰσθήσεων ἀντιλήψεως τοῦ ἀληθῶς ἀναστάντος Χριστοῦ, καὶ «οὐρανῶθεν τηλεγραφήματος», τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν προσωπικὴν γνώμην τοῦ Κάϊμ διεβιδάσθη τάχα ἄνωθεν ὡς ἀσταθῆς τις ἐντύπωσις τῶν μαθητῶν, οἱ ὁποῖοι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξέλαβον ὡς ἀντικειμενικὸν ὅ,τι ὑποκειμενικῶς μόνον ἀντελήφθησαν. Ἄλλ' ὅπως εἶπε καὶ τῶν θεολόγων τις, ἐὰν ἡ ἀνάστασις δὲν ἦτο πραγματικὴ, ἐὰν τὸ σῶμα τοῦ εἰς τὸν σταυρὸν προσηλωθέντος οὐδέποτε ἀφῆκε τὸν τάφον, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διὰ ποῖον λόγον θὰ διεβιδάζοντο τάχα ἐξ οὐρανοῦ εἰδήσεις, αἱ ὁποῖαι ὡς μόνον ἄφευκτον ἀποτέλεσμα θὰ εἶχον ὄλως διόλου τὸ ἀντιθετόν;

Αὐτὰ εἶνε τὰ κυριώτερα γεγονότα, τὰ ὁποῖα εἶνε διαπεπιστωμένα ἱστορικῶς κατὰ τὸν μᾶλλον θετικὸν τρόπον.

Καὶ τῶρα ἐγείρεται τὸ κυριώτερον ζήτημα: Πόθεν ἐξεπήγασεν ἡ καταπληκτικὴ ἐκείνη ἐπίδρασις, ἢ ὁποῖα ἀμέσως σχεδὸν μετὰ τὴν σταύρωσιν μετέβαλεν ἄρδην τοὺς μαθητὰς εἰς ἀνθρώπους ριζικῶς διαφέροντας ἀπὸ ὅ,τι ἦσαν πρὶν; Ἐχομεν πλεῖστα δεδομένα περὶ τῆς στενότητος τῶν ἀντιλήψεων τῶν, τῆς ἐλλείψεως ἀνοχῆς, τῆς διανοητικῆς τῶν ἀμβλύτητος· αἱ ἰδιότητές τῶν αὐτῶν τοὺς συνώδευαν μέχρι αὐτῆς τῆς στιγμῆς τῆς παραδόσεως καὶ τοῦ θανάτου τοῦ διδασκάλου τῶν. Ἀκόμη καὶ καθ' ὅν χρόνον ἦτο μαζὺ τῶν καὶ ἐφαίνετο ἔχων εἴπερ ποτὲ ἄλλοτε ἀνάγκην τῆς βοηθείας τῶν, οἱ μαθηταὶ ἦσαν μέχρι τοιοῦτου βαθμοῦ μικροψυχοί, ὥστε «ἀφέντες αὐτὸν ἐφυγον», εἰς δ' ἐξ αὐτῶν μάλιστα καὶ τὸν ἀκηρνήθη μεθ' ὄρκου!

Ἄλ' ἄς ἴδωμεν τί συνέβη κατόπιν.

Ὁ Διδάσκαλος, τὸν ὁποῖον οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τόσον μακρὸν χρόνον ἔμφοβοι ἠκολούθουν, ἐπὶ τέλος ὑπέκυψεν ἀπολύτως εἰς τὸν Ἰουδαϊκὸν φθόνον, χρησιμοποίησαντα πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν του τὴν ρωμαϊκὴν ἰσχύν. Ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ πάντων καὶ ὄλως ἀδοκήθητος ὑπεβλήθη εἰς ὑβριστικὸς ἐξευτελισμοὺς καὶ πάθη, ἐπὶ τέλος δὲ καὶ τῷ ἐπεβλήθη ὁ ἀτιμωτικώτερος τῶν θανάτων, ὡς νὰ ἦτο ὁ χεῖριστος τῶν κακούργων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἠρπάγη ἀπὸ τοῦ κύκλου τῶν μαθητῶν του, μαζὺ δὲ μετ' αὐτὸν θὰ ἔπρεπε, φυσικῶς, νὰ ἐξατμισθῶσι καὶ πᾶσαι ἐκεῖναι αἱ θερμαὶ ἐλπίδες τὰς ὁποίας ἀπέθετον ἐπ' αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἐνδεχομένη ἀναζωογόνησις τῶν. Ἐὰν καὶ, τέλος πάντων, ἄξιζεν ἡ ὑπ' ἡμῶν γνώσις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, δυνατόμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὡς φυσικὸν ἀποτέλεσμα τῶν γενομένων θὰ ἐπήρχετο τοῦτο: ὅτι δηλ. οἱ μαθηταὶ, ἀπογοητευθέντες, ἀποτεθαρρημένοι καὶ διεσπαρμένοι θὰ ἐξήρχοντο ἀπαρατήρητοι ἀπὸ τῆς σκηπῆς τέλεον λησμονημένοι, ἀφήνοντες μόνον ὀπισθὲν τῶν μίαν ἀνά-

μνησιν περί ἀποτυχούσης ἀποπείρας τοῦ νέου Μεσσίου, παρομοίας πρὸς τὰς τῶν Θεοῦδᾶ, Ἰούδα τοῦ Γαλιλαίου καὶ ἄλλων ἀντιπροσώπων τοῦ Ἰουδαϊκοῦ φανατισμοῦ.

Τί ὅμως ἐν τῇ πραγματικότητι βλέπομεν;

Αὗτοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶχον δεῖξει τόσον ἀτιμωτικήν δειλίαν ζῶντος τοῦ Διδασκάλου των, μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσίν του μεταβάλλονται εἰς τολμηροτάτους ἄνδρας, κυριολεκτικῶς λεοντοθύμους. Τὰ αὐτὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια κατὰ τὴν καθημερινὴν μὲ τὸν Διδασκάλον των ἀναστροφὴν ἐπεδείκνυον τόσῃ ἀνοησίαν καὶ δυσπιστίαν («ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεῦειν...»), τόσον ἐγωϊστικὸς σκοποὺς καὶ ψυχικὴν ὑδαρότητα, ἀφοβοὶ τώρα ἀντιμετωπίζουν τὸν κόσμον δλόκληρον μὲ σαφῶς καθωρισμένους ἱεραποστολικούς σκοποὺς, μεστοὶ ζήλου ἀποστολικοῦ καὶ ἔτοιμοι νὰ ρίπτουν πανταχοῦ προκλήσεις κατὰ τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῆς πολιτικῆς ἀποκλειστικότητος τῶν ρωμαίων. Ἐνῶ προηγουμένως ὡς κυρία ἀνησυχίαν των εἶχον νὰ μάθουν πῶς ἕκαστος θὰ κερδήσῃ ὡς ὁπαδὸς τοῦ ἐκ Ναζαρετ προφήτου, τώρα καμμίαν ἀπολύτως σημασίαν δὲν δίδουν εἰς τὸν πλοῦτον καὶ τὰς τιμὰς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ζῶσι μὲ μίαν μόνην σκέψιν: τῆς ἀνωθεν συνεργείας καὶ ἐνισχύσεως ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου ἐν τῷ ἀγῶνι τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἐλπίδος εἰς μέλλουσαν μισθαποδοσίαν. Αὗτοὶ λοιπὸν οἱ ἴδιοι μαθηταί, οἱ ὅποιοι ὄχι πρὸ πολλοῦ δειλῶς καὶ ἐσπευσμένως κατελιμπανον τὸν Διδασκάλον των ἀφήνοντες αὐτὸν εἰς τὴν τύχην του, τώρα ἀπροκάλυπτως καὶ δημοσίᾳ κηρύττουν ἑαυτοὺς ὁπαδοὺς του, μηδαμῶς προσέχοντες εἰς τὰς ἀπειλὰς τῶν φρισαίων καὶ γραμματέων καὶ τὰς κατάρας τῶν ἱερέων καὶ πρεσβυτέρων! Μὲ πλήρη ψυχικὴν ἡρεμίαν ἀνέχονται πᾶσαν ἀτίμωσιν καὶ πάντα διωγμὸν, ἔτοιμοι μάλιστα νὰ ὑποστῶσι καὶ θάνατον! Ἡ μόνη των σκέψις ἦτο νὰ κταστῶσι πανταχοῦ μάρτυρες τοῦ Κυρίου των («ἐσσεθέ μοι μάρτυρες») καὶ ἀκούραστοι κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὅποσον, ὡς ἐπίστευον, ἐπιστεῦθη εἰς αὐτοὺς: ἵνα τὸ κηρύξουν εἰς πάντα τὰ ἔθνη.

Ἐχομεν λοιπὸν ἐνώπιόν μας μίαν αἰφνιδίαν, ἀλλὰ ἀναντίρρητον μεταβολὴν τοῦ χαρακτῆρος ἀνθρώπων ἀπαράδειγμάτιστον ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὴν πραγματικότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν ταχύτητα τῶν γεγονότων. Καὶ ὅμως τὸ καταπληκτικὸν τοῦτο φαινόμενον τῆς μεταβολῆς μὲ ὅλα τὰ παρεπόμενά του ἀποδίδεται ὑπὸ τινων εἰς ὑστερικὴν φαντασίαν ἀνθρώπων διανοητικῶς ὑστερούντων καὶ ἀισθηματικῶς νοσοῦντων!

Ὅστις δύναται νὰ ἀποδεχθῇ μὲ ἀπλοϊκότητα τοιούτου εἶδους «ἐξήγησιν», θὰ ἔπρεπεν ὀλιγώτερον νὰ ἡμιλήθῃ περὶ «δυσκολιών» τῆς χριστιανικῆς πίστεως!

Αἱ δυσκολίαι ὅμως τῆς ἀπιστίας δὲν ἐξαντλοῦνται δι' ὅσων ἀνωτέρω ἐλέχθησαν. Ὑπάρχει σειρὰ δλό-

κληρος παραλογισμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἄγει κατ' ἀνάγκην ἡ ἀρνητικὴ τῆς ἀληθείας τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλ' ἐξετάσωμεν ἐν μόνον ζήτημα ἀκόμη, συνήθως λησμονούμενον, ἀλλὰ ἀξιζον μίαν ἐρευναν πλήρη καὶ ἀμερόληπτον. Καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο εἶνε: τί ἔγεινε τὸ σῶμα τοῦ σταυρωθέντος Διδασκάλου, ἐὰν οὗτος πράγματι δὲν ἀνέστη; Ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι αἱ ἀφηγήσεις τῆς Κ. Διαθήκης εἶνε κατὰ τὰ κύρια ἀξιόπιστοι, εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο μία ἀπλή καὶ ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησις ἀπομένει, ἥτοι ἡ ἐν τῇ ἀναστάσει μεταβολὴ τοῦ «φυσικοῦ» σώματος τοῦ σταυρωθέντος Ἰησοῦ εἰς δεδοξασμένον τοῦ Χριστοῦ σῶμα.

Ἐὰν δὲν δεχθῶμεν τὸ γεγονός τοῦτο, προκύπτει σειρὰ δλόκληρος ζητημάτων. Πρῶτον, θὰ ἦτο δύσκολον ἀρὰ γε εἰς τὰς Ἰουδαϊκὰς ἀρχὰς νὰ ἐπιτύχωσι δημοσίαν ἔκθεσιν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ; Καὶ μία τοιαύτη ἔκθεσις δὲν θὰ ἐφόρευεν ἀμέσως καὶ διὰ παντὸς δλόκληρον τῶν ἀποστόλων τὸ κήρυγμα, οἱ ὅποιοι ἐξώρμησαν πανταχοῦ μὲ τὸ κήρυγμα «περὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς ἀναστάσεως»; Μία δημοσία περιφορὰ τοῦ σώματος τοῦ σταυρωθέντος ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ μία δημοσία πρόσκλησις τοῦ λαοῦ νὰ πιστοποιηθῇ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ θανάτου καὶ τῆς ταφῆς, ἡ ἀπλῶς μία δημοσία ἔκθεσις τοῦ τόσον βασανισμένου ἀπὸ τὴν σταύρωσιν σώματος, καὶ τόσον εἰς πάντας γνωστοῦ, θὰ ἐξεμηδένιζεν αὐθιρὴν τὴν νέαν πίστιν κατ' αὐτὴν τὴν πρώτην τῆς γενεσεῶς τῆς στιγμῆν. Μία τοιαύτη δημοσία ἀπόδειξις καὶ ἀναίρεσις τῆς ἀπάτης θὰ ἦτο ἐπαρκεστάτη εἰς τὸ νὰ στιγματισθῶσι ἀπαξ καὶ διὰ παντὸς ὡς ἐνσυνείδητοι ψεύσται καὶ ἀπατεῶνες πάντες ὅσοι πανταχοῦ ἐν Ἰουδαίᾳ ὡς βᾶσιν τῆς παραδόξου καὶ ἐπιδραβῶς διδασκαλίας των εἶχον θέσει τὴν περὶ ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ εἰδήσιν. Εἶνε δυνατόν ἡ ἀνεξάντλητος πονηρία τοῦ Ἰουδαίου, ἡ ἡλεπτή διορατικότης τοῦ ρωμαίου νὰ μὴ ἦσαν εἰς θέσιν νὰ σκεφθοῦν νὰ καταφέρουν αὐτὸ τὸ ἔσχατον πλῆγμα καθ' ἣν στιγμῆν καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ κυβερνήται ἦσαν ἐξ ἴσου ἡρεθισμένοι καὶ τεταραγμένοι ἐκ τῆς ἀπροσδοκῆτου ἐκρήξεως τῶν ζήλου μεταξὺ τῶν χριστιανῶν;

Ἄλλ' ἴσως εἶχε κλαπῆ τὸ σῶμα; Εἶνε μία δευτέρα ἐρώτησις, ἡ ὁποία πάλιν προκαλεῖ ὀρμαθὸν ἀποριῶν, ἀπαιτουσῶν μίαν ὀρισμένην λύσιν. Καὶ δὴ: Ποῖος θὰ ἠδύνατο νὰ κλέψῃ ἐκ τοῦ τάφου τὸ σῶμα; Μήπως ἡ δειλὴ ἐκείνη τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ δμάς, ἡ μόλις πρὸ μικροῦ διασκορπισθεῖσα κατὰ τὸ «δὲ σώζων ἑαυτὸν σωζέτω»; Ἄλλ' ἠδύνατο ἀνθρωπῶν τοιαύτης ἰδιοσυγκρασίας νὰ ἀπατήσωσι τὴν ἐξαιρετικῶς ἀγρυπνον προσοχὴν τῶν ἐδραίων, νὰ ἐπιδράμωσιν ἐξαπίνης κατὰ τῆς ρωμαϊκῆς παρὰ τὸν τάφον κουστωδίας, νὰ τὴν νικήσωσιν, ἡ ἔτιω καὶ νὰ τὴν ἐξαγοράσωσιν; Ἡ ἄκρα ἀφέλεια τῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων πρεσβυτέρων συμβουλῆς πρὸς τὴν κουστωδίαν «εἶπατε ὅτι ἡμῶν κοιμωμένων οἱ μαθηταὶ ἦλθον καὶ ἔκλεψαν αὐ-

τόν» δύναται νά παραβληθῆ μόνον πρὸς τὴν ἀναίσχυτον δῆλωσιν τελείως ἀπιθάνου πράγματος. Ἄλλ' ἐρωτᾶται καὶ τοῦτο: πρὸς τί τάχα ἡ μηδαμινὴ ἐκείνη δρᾶξ τῶν κλαίουσῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἐν πλήρει συγχύσει ἀνδρῶν νὰ ἀποφασίσῃ τοιοῦτο ἀνόητον τόλμημα; Δὲν ἐγκρίεται δέδρα εἰς τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου ἐν γένει νὰ ἀναλαμβάνῃ τοιαῦτα ἀπρονόητα καὶ ἐπικίνδυνα ἐγχειρήματα χωρὶς νὰ ἔχῃ ὠρισμένους ἀποχρῶντας λόγους. Καὶ εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος περιπτωσιν δὲν ὑπάρχει ἀπολύτως οὐδ' ὁ ἐλάχιστος ἀποχρῶν λόγος ὁ δυνάμενος νὰ ὠθήσῃ τοὺς ἀνθρώπους τούτους εἰς μίαν τόσοσιν σοδαρὰν εἰς ἐπακόλουθα ἐπιχειρήσιν. Οἱ μαθηταὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἀντλήσουν ἐξ αὐτῆς οὔτε παρηγορίαν, οὔτε ἐλπίδα, οὔτε χειραγωγίαν καὶ ἔμπνευσιν, καὶ ἀνάκομη ἤθελεν ἐπιτύχει μίαν τόσοσιν ἀνόητος ἀπόπειρα. Ἄλλ' ἄς ὑποθεθῆ, πράγματι, ὅτι τὸ ἐγχείρημα ἐπέτυχε, καὶ ἄς ἐξετασθῆ ὅποιαν ὠφέλειαν ἠδύναντο οἱ μαθηταὶ ἐξ αὐτοῦ νὰ ἀντλήσουν. Ἐκλεψαν τὸ νεκρὸν σῶμα τοῦ σταυρωθέντος καὶ, ἀπατώντες τὸν λαόν, ἤχησαν νὰ κηρύττουν ἐν παράδοξον ψεύδος, ὅτι ὁ Κύριός των δὲν ἀπέθανεν, ἀλλὰ ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν. Αὐτὸ τὸ κήρυγμα τοῦ ψεύδους θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ τὸ ὑποστηρίξουν διαρκῶς, πανταχοῦ καὶ ἐνώπιον πάντων ἐν γνώσει ὅτι πρόκειται περὶ φενακῆς. Ἄλλ' ἐὰν ἡ διαρκῶς κηρυσσομένη ἀνάστασις ἦτο ἀπλῶς μίαν ἐγκληματικῶς ὑποκρυπτομένη ἀπάτη, πῶς δύναται νὰ ἐξηγηθῆ ὅτι ἀπὸ μίαν τόσοσιν θολήν καὶ ἀκάθαρτον πηγὴν ἐξεπήγασεν ἡ τόσοσιν διαυγῆς καὶ ὑψηλῆς ἠθικῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης; Ἡ πῶς συνέβη ὥστε ἀπὸ τόσοσιν μέγα πλήθος τῶν πρώτων χριστιανῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων, ὅπως γνωρίζομεν, πολλοὶ ἀπεδείχθησαν ἀπαρηγῆται τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀποστάται, νὰ μὴ εὐρεθῆ οὐδὲ εἰς, ὁ ὅποιος νὰ προδώσῃ τὸ ἐγκληματικὸν αὐτὸ μυστικὸν καὶ νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν κολοσιαίαν αὐτὴν ἀπάτην ὑποδεικνύων ποῦ πραγματικῶς ὤπῃρχε τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τί, ἐπὶ τέλους, εἶχεν ἀπογείνει; Γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν ἔστω καὶ ἐν μόνον μυστικὸν σωματεῖον, τὸ ὁποῖον τόσοσιν ἐπιτυχῶς νὰ κατάρθωσεν νὰ κρατήσῃ τὰ ἐγκληματικά του μυστικά; Εἶνε ἀληθές, ὅτι τινές, διὰ νὰ ἀποφύγουν τοὺς σκόπελους αὐτῶν τῶν δυσκολιῶν ἐνόμισαν ὅτι ἀπαλλάσσονται ἀπὸ αὐτοῦ μετὰ τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ κατεπόθη ὑπὸ τῆς γῆς κατὰ τὸν σεισμόν, περὶ τοῦ ὁποῦ ὁμιλεῖ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ἐν τῇ περὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς σταυρώσεως ἀφηγήσει του. Ἄλλὰ μίαν τοιαύτην τόσοσιν ἀπελπιστικὴν ὑπόθεσιν μαρτυρεῖ ἀπλῶς εἰς ποῖα μέσα ἀναγκάζεται νὰ καταφεύγῃ ἡ τοιαύτη κριτικὴ διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς παραλόγους ἀρνήσεις της.

Ἄλλ' ἄς δεχθῶμεν, τέλος πάντων, τὴν ἐκδοχὴν τῆς κλοπῆς. Ἄς ὑποθέσωμεν δῆλα δὴ ὅτι οἱ μαθηταί, χωρὶς κανένα λόγον ἀπολύτως, κατάρθωσαν νὰ ἀπατήσουν τὴν ἀγρυπνον προσοχὴν τῶν ἐβραίων καὶ, ὑπερισχύσαντες τῆς ρωμαϊκῆς κουσιωδίας, ἔγειναν

κύριοι τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἐπειτα τί θὰ ἔπρεπε νὰ συμβῆ; Οἱ μαθηταί, κλέψαντες τὸ σῶμα καὶ ἐν γνώσει ὅτι δὲν ἀντέστη ὁ Διδάσκαλός των, ἐτράπησαν εἰς τὰ τετραπέρατα τοῦ κόσμου, καὶ ἐνεφάνιζον ἑαυτοὺς ὡς ὑπερμάχους τῆς ἀληθείας διὰ διαρκοῦς καὶ ἀσιγήτου κηρύγματος περὶ ἐνὸς πελιωρῶντος ψεύδους! Διὰ τοῦ ψεύδους τούτου ἐπέτυχον νὰ κερδήσωσιν ὑπὲρ τῆς πίστεως των τὸν ἐξυπνότερον καὶ φανατικώτερον νεαρὸν ραβδίον, ὁ ὅποιος, ἐφ' ὅσον μὲν καλῶς ἐγνώριζε πάντα τὰ περὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, τοὺς κατεδίωκε λυσιπαιδίως κατόπιν ὁμοῦ ἀπροσοκλήτως καὶ αἰφνιδίως μετεδλήθη εἰς τὸν ἱκανώτερον καὶ ἰσχυρότερον τῶν συνεργατῶν των, εἰς τὸ παράδοξον τῶν ἐγχειρήμα! Καὶ ἡ δρᾶξ αὐτῆ τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ ἐρριψε νικηφόρως τὴν πρόκλησιν καὶ κατὰ τῶν ἀπ' αἰώνων σεβασμῶν παραδόσεων τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ κατὰ τῆς παντοκρατορίας Ρώμης καὶ κατὰ τῆς ἑλληνικῆς διανοητικῆς ἀλαζονείας. Κατ' αὐτόν, λοιπόν, τὸν τρόπον ἐπὶ τοῦ σηπομένου πτώματος τοῦ ἀποτυχόντος ἐνθουσιαστοῦ ἤρχισαν νὰ ἀνεγείρουν διὰ τῆς ἀμαθείας, τοῦ φανατισμοῦ, τῆς παραισθησίας καὶ τῆς ἀπάτης δλόκληρον ἐκεῖνο τὸ μεγαλοπρεπὲς οἰκοδόμημα τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν αὐτῆς τὴν ἀναντίρρητον ἀλήθειαν καὶ ἀγιότητα, ὅπως μᾶς τὸ ἐμφανίζει ἡ Καινὴ Διαθήκη. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς βάσεως ὕψωσαν καὶ τὸ σύστημα τῆς ἠθικῆς, περὶ τοῦ ὕψους τῆς ὁποίας καὶ αὐτοὶ οἱ μέγιστοι τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἀπιστίας ἐξεφράσθησαν κατὰ τὸν κολακευτικώτερον τρόπον, καὶ τὴν ὑψίστην καὶ εὐγενεστάτην εἰς τὴν μακαριανὴν ἀθανασίαν ἐλπίδα, ἡ ὁποία ἐγέννησεν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν τοὺς ζωηροτέρους ἀπὸ ὅσους ποτὲ αὐτὴ ἠσθάνθη παλμούς.

Καὶ ἐρωτᾶται: ποῖος δύναται νὰ πιστεύσῃ ὅτι τόσοσιν μεγάλα ἀποτελέσματα ἦτο δυνατόν νὰ προκύψουν ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας; Ἐὰν ὑπάρχῃ τις πρόθυμος νὰ πιστεύσῃ τοῦτο, οὗτος εἶνε ἱκανὸς νὰ πιστεύσῃ τὰ πάντα. Ἄνθρωπος ὁμοῦ φυσιολογικῶς ἔχων δὲν πιστεύει τόσοσιν ἐπιπολαιῶς τοιαύτην ἀνόητον, τερατώδη καὶ ἀπιθάνον ἐξέλιξιν καὶ πλοκὴν γεγονότων. Ἄναντιρρητῶς πολὺ εὐκολώτερον δύναται νὰ ἀποδεχθῆ τὴν ἀλήθειαν τοῦ γεγονότος τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Εἶνε ἀληθές, ὅτι ἡ φυσικὴ ἀνάστασις παραμένει μυστήριον. Ἄλλὰ τὸ μυστήριον δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα διὰ τὴν πίστιν. Καὶ ἐν τῇ ἐπασχολούσῃ ἡμᾶς ἐνταῦθα περιπτώσει τὸ μυστήριον παρουσιάζεται πολὺ λογικώτερον καὶ πολὺ περισσώτερον εἰς τὴν θέσιν του, παρὰ ὅπουδῆποτε ἀλλαχοῦ. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι πάντα τὰ περὶ ἡμᾶς εἶνε πλήρη μυστηρίων. Ὅχι μόνον καὶ ἡ ἐλαχίστη ἐν τῇ ἡμετέρα συνειδήσει μεταβολή, ἀλλὰ καὶ ἡ ζωὴ καὶ τοῦ ἀσημαντοτέρου ἐν τῷ κόσμῳ δημιουργήματος—αὐτοῦ τοῦ κώνωπος καὶ τοῦ ἐσχάτου δακτηριδίου—εἶνε πλήρης ἀνεξηγήτων διὰ τὴν σύγχρονον ἐπιστήμην μυστηρίων, τὰ ὁποῖα εἶνε τόσοσιν ἀνιγμιακά, ὅσον καὶ τὸ γεγονὸς τῆς ἀναστά-

σεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν τὰ πράγματα ἔχουν ὡς ἀνεπτύχθη ἤδη τὸ θαῦμα παρουσιάζεται οὕτως ἢ ἄλλως ἀναπόφευκτον. Τὰ γεγονότα καὶ οἱ νόμοι τῆς ψυχολογίας εἶνε τόσον πραγματικοὶ καὶ ἀναντίρητοι, ὅσον καὶ τὰ γεγονότα καὶ οἱ νόμοι τῆς ἱστορίας. Διὰ τοῦτο ἐὰν τὸ ἱστορικὸν γεγονός τῆς ἀναστάσεως ἀποκηρυχθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων ἢ τῆς διαλογίας, ἢ τῆς φυσικῆς, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἢ ἀρνήσις αὐτῆ κατ' ἀνάγκην δεόν νὰ ἀποκηρυχθῇ μὲ τὴν σειράν της, καὶ δὴ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπ' ἴσης ἀναντιρρήτως δεδομένων τῆς ψυχολογίας. Εἶνε «φυσικῶς» ἀδύνατος ἡ ὑπόθεσις ὅτι ἡ ὑποκρισία θὰ ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ τὸν κόσμον εὐκρινείας. Ὁ ἀνόητος καὶ παράλογος φανατισμὸς κατ' οὐδένα τρόπον ἠδύνατο νὰ ἀγάγῃ εἰς καθολικὴν ὀρθοφροσύνην. Ἐὰν δὲν δεχθῶμεν τὸ θαῦμα, εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον ἐπὶ τῆς ἀπάτης νὰ οἰκοδομηθῇ ἐπὶ τόσους αἰῶνας ὁ καθαρὸς καὶ μεγαλοπρεπὴς τῆς ἀληθείας ναός. Ὁ μικρόνος καὶ πεισματικὸς ἐγωϊσμὸς ἀδύνατος ἦτο νὰ καταστῇ πηγὴ ἀδιαλείπτου μεταρρυθμίσεως τῆς οἰκουμένης, τῆς ὁποίας—μεταρρυθμίσεως—ἡ οὐσία κείται ἐν τῇ λογικῇ καὶ μετ' αὐταπαρνήσεως ἀφοσιώσει εἰς τὸν Ἰῶν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶνε ἡ Αἰωνία Ἀγάπη.

Ἐχομεν λοιπὸν πᾶν δικαίωμα νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀναπτυχθέντων ὅτι, ἐὰν ἡ χριστιανικὴ περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἀφήγησις περιέχῃ μέγιστον μυστήριον, ἀντιχριστιανικὴ ἐξήγησις τοῦ γεγονότος τούτου ἀγει εἰς λαθύρινθον ἀδυνατοτήτων καὶ ἀπιθανοτήτων. Εἰς τὰ θαύματα τῆς πίστεως ἡ πίστις εἶνε δυνατὴ, καὶ δύνανται ταῦτα νὰ δικαιωθῶσιν ἐνώπιον τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου. Τὰ θαύματα ὅμως τῆς ἀπιστίας ἀποτελοῦν τερατώδη πλοκὴν ἀπιθανοτήτων. Διὰ πάντα λογικὸν ἄνθρωπον ἡ ἐκλογὴ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀποκλειουσῶν ἀλλήλας ἀντιθέσεων εἶνε καὶ ἀπλή καὶ σαφής.

Γ. Π

Η ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΑΘΕΪΑ

Περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου ἐν ἔτους συνεκροτήθη ἐν Μόσχᾳ τὸ πρὸ πολλοῦ προαγγελθὲν καὶ παντοιοτρόπως προπαρασκευασθὲν πανρωσικὸν συνέδριον τῶν ἀθέων, εἰς τὸ ὁποῖον κληθέντες παρέστησαν ἄθεοι καὶ ἐξ ἄλλων κρατῶν. Τίς ὁ σκοπὸς τοῦ συνεδρίου τούτου φαίνεται ἐκ τῶν πρακτικῶν, τὰ ὁποῖα περιήλθον εἰς γνῶσίν μας καὶ ὧν περίληψιν κατὰ τὰ κύρια σημεῖα παρέχομεν κατωτέρω.

Τὸ συνέδριον ἤρχισε τῇ 11 Ἰουνίου. Κατὰ τὴν πρῶτην ἡμέραν ἐν τῇ συνδιασκέψει τῶν μελῶν τοῦ κόμματος ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀντιθρησκευτικῆς προπαγάνδας ὁμιλῶν ὁ Στούκωφ λέγει :

«Ἡ θρησκεία ἀποτελεῖ μέσον πρὸς συγκάλυψιν

ὄλων τῶν ὀπισθοδρομικῶν δυνάμεων ἐν τῷ κατὰ τοῦ σοσιαλιστικοῦ καθεστώτος ἀγῶνι αὐτῶν. Διὰ τοῦτο ὁ κατὰ τῆς θρησκείας ἀγῶν παριστᾷ ἀγῶνα πολιτικόν, καὶ οὐδεὶς κομμουνιστῆς δικαιοῦται νὰ μείνῃ ἀδιάφορος ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ».

Ὁ Φέλιξ Κὸν ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος λέγει : «Ὀφείλομεν ν' ἀποσπάσωμεν τῶν χειρῶν τῆς μπουρξουαζίας ὄχι μόνον τὸ ξίφος, ἀλλὰ καὶ τὸν σταυρόν».

Ὁ Μπουχάριν, χαιρετίζων τὸ συνέδριον ἐξ ὀνόματος τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, συνιστᾷ ἔμφρονα κατὰ τῶν θρησκευτικῶν προλήψεων ἀγῶνα.

Ἀπεφασίσθη ἡ παροχὴ 5000 ρουβλίων εἰς τὰς οἰκογενείας τῶν γερμανῶν ἐργατῶν, τῶν πεσόντων κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς πρωτομαγιάς, καὶ 5000 ρουβλ. ὑπὲρ τοῦ συνδέσμου τῶν ἀθεϊστῶν δημοσιογράφων.

Τῇ ἐπιούσῃ προσήλθον ὅπως μετάσχῃσι τοῦ συνεδρίου 5 ἀντιπρόσωποι τῶν γερμανῶν ὀρθολογιστῶν, 2 ἀντιπρόσωποι τῶν ἀθεϊστῶν τοῦ Βελγίου, δύο τῆς Αὐστρίας καὶ εἰς τῆς Σουηδίας. Ἀνεμένετο ἡ ἀφίξις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἀθεϊστῶν τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ τῆς Γαλλίας. Ἐλήφθη συγχαρητήριον τηλεγράφημα ἐπ' ὀνόματι τοῦ συνεδρίου ἐξ ὀνόματος τῶν ἀθεϊστῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐκ Σικάγου. Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην ἀνεπτύχθη ὅτι ἡ ὀργάνωσις τῶν ἀθεϊστῶν, αὐξηθεῖσα κατὰ τὸ διάστημα τοῦ τελευταίου ἔτους κατὰ 300 ο)ο, ἀριθμεῖ ἤδη περὶ τὸ ἐν ἑκατομμύριον μελῶν. Οἱ ἀθεῖστοι διεξάγουσιν ἐργασίαν πολιτικὴν, κοινωνικὴν καὶ μορφωτικὴν. Ἡ ὀργάνωσις ἐσχάτως ἐνεργεῖ ὅπως ἐξασφαλίσῃ τὴν συμμετοχὴν καὶ ἐνεργὸν δράσιν τῶν τεχνικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν δυνάμεων τῆς χώρας.

Ὁ ἐπὶ τετάρτῳ ὁμιλήσας Γιαροσλάφσκυ ἐξέθεσε πρὸ τοῦ συνεδρίου τὰς ἀπόψεις του ἐπὶ τῶν προβλημάτων, αἵτινα προβάλλονται τῷ Συνδέσμῳ τῶν ἀθεϊστῶν καὶ περὶ τῶν πρὸς λύσιν αὐτῶν πρακτικῶν, κατὰ τὴν γνώμην του, μέσων. Ἡ ἀνάπτυξις καὶ προαγωγή τῶν λαϊκῶν μαζῶν παρέχει, εἶπε, τὸ ἀσφαλέςταρον ἐχέγγυον ἐξουδετερώσεως τῶν θρησκευτικῶν προλήψεων, δι' ὧν τεχνηέντως καὶ σκοπῆμος ἐπισκοτεῖται ὁ νοῦς τῶν ἀπλοϊκῶν. Θὰ ἀγωνιζόμεθα ἀνεκδοτῶς, ἐτόνισεν ἐν τῷ τέλει τοῦ λόγου του ὁ Γιαροσλάφσκυ, θὰ πολεμήσωμεν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἐργατικῶν μαζῶν τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου ὅλου πρὸς κατάληψιν ὄλων τῶν ὀχυρωμάτων τοῦ καπιταλισμοῦ, ὄλων αὐτοῦ τῶν φρουρῶν, ἐπιγείων καὶ ἐπουρανίων.

Ὁ Μπουχάριν ἐξ ὀνόματος τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος χαιρετῶν τὸ συνέδριον εἶπε μετὰ τῶν ἄλλων ὅτι ἡ χώρα τῶν Σοβιετ εἰσελθοῦσα εἰς περίοδον μεγάλων ἀνορθωτικῶν ἔργων, «διὰ τὸ γιγάντιον, τὸ

κολοσσαίων, τὸ πρωτοφανὲς ἐν τῇ παγκοσμίῳ ιστορίᾳ ἔργον, ὅπερ ἐπιχειροῦμεν, χρειάζεται ἀνθρώπους μὲ νέας ιδέας, μὲ νέας τάσεις πρὸς βελτίωσιν τῆς ζωῆς ἐπ' αὐτῆς ταύτης τῆς γῆς. Ζητοῦμεν νὰ δημιουργήσωμεν «γητῖνην αἰσιοδοξίαν», διαρκῆ καὶ μόνιμον. Ἄλλ' ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς ιστορικῆς ἡμῶν ἀποστολῆς ἀπαντῶμεν προσκόματα ἐκ μέρους στοιχείων, αἵτινα, συσπειρωθέντα περὶ τὴν θρησκείαν καὶ κρυπτόμενα ὑπὸ τὸν χρυσοῦφαντον ἐκκλησιαστικὸν μανδύαν, πολεμοῦν ὡς ἄσπονδοι ἐχθροὶ τὸ ἔργον τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ὁ κατὰ τῆς θρησκείας ἀγὼν ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ ὅλου προβλήματος τῆς συγχρόνου ἡμῶν σοσιαλιστικῆς ἀνασυστάσεως. Τὸ ἀντιθρησκευτικὸν μέτωπον παριστᾷ μέτωπον ταξικῶν ἀγῶνων. Καὶ πρέπει ἕκαστος ἀθεϊστὴς νὰ ἔχη πλήρη καὶ σαφῆ ιδέαν τῶν ἐκ τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν προερχομένων βλαβῶν, ἰδίως τῶρα, ὅποτε οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, ἐπωφελοῦμενοι τῶν παρεμβαλλομένων τῷ ἡμετέρῳ ἔργῳ ἐπιγείων δυσχερειῶν, ἐνισχύουσι τὴν διδασκαλίαν περὶ τῶν ἐπουρανίων ἐπαγγελιῶν. Ἡμεῖς ἐπιδιώκομεν εὐδαιμονίαν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐνῶ ἐκεῖνοι πρὸς ἐπίτευξιν ἐπιγείων ἀγαθῶν ὑπόσχονται τὰ ψευδῆ καὶ φαντασιώδη ἀγαθὰ τῶν οὐρανῶν. Ἀνακινοῦντες καὶ ἐξελίσσοντες τὰς ἀνεξαντλήτους λαϊκὰς δυνάμεις ἀπ' ἑνὸς καὶ χρησιμοποιοῦντες τὰς θεϊκὰς ἐπιστήμας ἀπ' ἑτέρου, θὰ κατακτήσωμεν καὶ θὰ καθυποτάξωμεν τελείως τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως, ἀφίνοντες εἰς «ἐκείνους» νὰ περιίπτανται ἐναέριοι, ζητοῦντες τὴν οὐράνιον βασιλείαν. Θρησκεία καὶ Ἐπιστήμη εἶναι ἀσυμβίβαστα πράγματα, ἐκεῖ δὲ ὅπου ἤκει τὸ σύνθημα «Ζήτω ἡ Ἐπιστήμη», δέον ν' ἀκουσθῆ «Κάτω ἡ θρησκεία». Ὅλοι οἱ θεοί, οἱ ἄγγελοι καὶ ἀρχάγγελοι, αἱ φοβεραὶ δυνάμεις τῶν ἐπουρανίων, οἱ «βασιλεῖς» καὶ «κριταί» ἐπενοήθησαν ὅπως νομιμοποιηθῆ ἢ ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀσθενεστέρων, ἢ ὑποδούλωσιν τῆς μιᾶς τάξεως ὑπὸ τῆς ἄλλης.

Κατωρθώσαμεν νὰ καταπνίξωμεν τοὺς πολιτικοὺς ἡμῶν ἐχθρούς, μὴ λησμονεῖτε ὅμως ὅτι οὗτοι ἐξέλεξαν στάδιον ὅπου «ἐννόμως» διεξάγουσιν τὸ φθοροποιὸν τῶν ἔργων. Ἐὰν αἱ ἀντεπαναστατικαὶ συναθροίσεις ἐμποδίζονται, διατί νὰ μὴ γίνωνται αὗται ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς ἐκκλησίας; Ἐὰν αἱ διαδηλώσεις εἰς τὸ ὑπαιθρον δὲν ἐπιτρέπονται, μήπως δὲν δύνανται νὰ ἔρχωνται εἰς συνάφειαν καὶ συνεννόησιν τὰ μέλη τῶν ἀντισοβιετικῶν ὀργανώσεων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς;

Ἡ ἀντιθρησκευτικὴ ἐργασία δέον νὰ διεξάγηται συστηματικῶς, ὑπὸ ἐνιαίαν μορφήν, ἐπιμόνως, καὶ περὶ εὐσεμμένως. Ὁ ἀγὼν κατὰ τῆς θρησκείας ἀποτελεῖ

συνέχειαν τῶν πολιτικῶν ἡμῶν ἀγῶνων. Καὶ ὅπως ἀπὸ ἐπόψεως πολιτικῆς καὶ ἀπὸ ἐπόψεως μορφωτικῆς παριστῶμεν σπουδαίαν διεθνή δύναμιν, οὕτω καὶ διὰ τῆς κατισχύσεως ἐν τῷ ἀντιθρησκευτικῷ ἀγῶνι θὰ δώσωμεν λαμπρὸν παράδειγμα εἰς τὸ παγκόσμιον προλεταριάτον.

Τῇ 14 Ἰουνίου τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ διευθύνων τὰ κρατικὰ ἐκδοτὰ καταστήματα Χαλάτφ: Ἡ ἀντιθρησκευτικὴ φιλολογία, εἶπεν οὗτος, ὁμολογουμένως εἶναι ἑλλειπής, μὴ ἀνταποκρινομένη πρὸς τὰς διαστάσεις τοῦ καθ' ὅλου διεξαγομένου παρ' ἡμῖν ἀγῶνος πρὸς ἐγκαθίδρουσιν τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἔχουσιν ἐκδοθῆ παρ' ἡμῶν ὑπὸ 130 διαφόρους ὀνομασίας ἀντιθρησκευτικῶν χαρακτηριστικῶν συγγράμματα μὲ περιεχόμενον προπαγανδιστικόν, προωρισμένα ν' ἀποκαλύψωσιν εἰς τοὺς ἐργατικούς τὴν ταξικὴν οὐσίαν τῆς θρησκείας. Ἐπιστῶ τὴν προσοχὴν τοῦ συνεδρίου ἐπὶ τῆς ἀνάγκης συστάσεως ἰδιαιτέρου στελέχους συγγραφέων ἀντιθρησκευτικῶν ἔργων, πονημάτων καλλιτεχνικῆς ἰδίᾳ φιλολογίας, ὅποια παρ' ἡμῖν ἐπίσης σπανίζουσιν. Τὰ ἐν περὶ λόγῳ καλλιτεχνικὰ ἀντιθρησκευτικὰ συγγράμματα θὰ ἀνοίξουν τὰ ὄμματα τῶν μαζῶν, ἐξημενύοντα τὰ «μυστήρια» τῆς φύσεως. Ἀνάγκη νὰ ἐνισχυθῆ ἢ ἐκδοσὶς ἀντιθρησκευτικῆς φιλολογίας εἰς βαθμὸν τοιοῦτον, ὥστε αἱ μάζαι τῶν ἐργαζομένων νὰ κατανοήσωσι μέχρι τέλους τὸ ἀληθὲς τῆς κομμουνιστικῆς ἀθεϊστικῆς ἰδεολογίας, νὰ ἠττηθῆ δὲ τοιοῦτοτρόπως ὁ τοξικὸς ἐχθρὸς, ὁ ὅποιος, κρυπτόμενος ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῆς θρησκείας, ἐκτελεῖ τὸ ἀντισοσιαλιστικὸν τοῦ ἔργον.

Ἐν ταῖς διεξαχθείσαις περαιτέρω συζητήσεσι λόγος ἐγένετο περὶ τῆς ἐκασταχοῦ ἐν Ρωσίᾳ δράσεως τῶν ὀργανωμένων ὀμίλων τῶν ἀθέων, ἢ ὅποια πολλαχοῦ καταγγέλλεται πλημμυελῆς. Ἐτονίσθη ἡ ἀνάγκη ἰδρύσεως κεντρικῆς ὀργανώσεως τῶν ἀθεϊστικῶν συνδέσμων.

Ὁ Λαϊκὸς Ἐπίτροπος τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως Λουνατσάρσκη ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸ συνέδριον ὅτι τὸ Συμβούλιον τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀπεφάσισε νὰ προσλάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν προσωπικὸν ἐκ 240 ἐμμίσθων ἀγορητῶν, πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἀντιθρησκευτικῆς προπαγάνδας.

Τῇ ἐπιούσῃ ἀνεπτύχθη ἡ δρᾶσις τῆς ἐν Σιβηρίᾳ ἰσχυρᾶς ὀργανώσεως τῆς ἀθεϊστικῆς Ἐνώσεως, ἀριθμούσης 45.000 μελῶν καὶ καρποφόρως πολεμούσης τὰς θρησκευτικὰς προλήψεις καὶ τὴν ἀμάθειαν. Οἱ ἐκεῖ ἐργάται κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἐξέφερον ὀριστικὴν διαμαρτυρίαν κατὰ τῶν θρησκευτικῶν ἐορτῶν, ἣν ἐπεδοκίμασαν οἱ κάτοικοι τῶν ἀγορτικῶν περιφερειῶν.

Οι πρώην αγράματοι της Σαραπούλ, διδαχθέντες ανάγνωσιν και γραφήν, τὴν «Πέμπτην τῶν παθῶν» ἐξῆλθον εἰς τοὺς δρόμους, διοργανώσαντες ἐπιβλητικὴν ἀντιθρησκευτικὴν διαδήλωσιν. Ἐπίσης ἀνεπτύχθη ὅτι ἡ ἀντιθρησκευτικὴ προπαγάνδα πρέπει νὰ διεξάγῃται προσεκτικῶς καὶ αἱ ἐκκλησίαι νὰ κλείωνται μόνον ἀφοῦ ἡ κοινὴ γνώμη τῶν ἐργαζομένων πεισθῇ περὶ τῆς βλάβης, ἣν ἡ ὑπάρξις αὐτῶν προξενεῖ. Ἐν τούτοις ὑπάρχουν παραδείγματα, ὅπου ἡ ἐπιεικὴς στάσις τῶν ἀνωτέρων ἀρχῶν δὲν δικαιολογεῖται. Δραστικῶς ἐργάζονται αἱ θρησκευτικαὶ οργανώσεις τῶν διαφόρων χριστιανικῶν αἱρέσεων, ἀλλαχοῦ μὲν κηρύττουσαι ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Λένιν ἐπίστευεν εἰς Θεόν, ἀλλαχοῦ δὲ διδάσκουσαι ὅτι ἡ σοβιετικὴ κυβέρνησις εἶναι προσωρινή.

Ὁ Καλίνιν ἐδήλωσεν ἐν τῷ λόγῳ του ὅτι πρὸς αὐτὸν συμβαίνει νὰ ἐπιδίδονται παρὰ πονα ἐκ μέρους τῶν πιστῶν ἐναντίον τῶν ἀθεϊστῶν καὶ ὅτι πρώτην φορὰν σήμερον εὐρίσκειται ἐν φιλικῷ περιβάλλοντι μετὰ τῶν ἀθεϊστῶν.

Εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Οὐκραΐνας ἐπεδόθησαν αἰτήσεις, φέρουσαι χιλιάδας ὑπογραφῶν ἐργατῶν καὶ χωρικῶν, ζητούντων τὴν μετατροπὴν εἰς μορφωτικὰ καθιδρύματα πολλῶν ἐκκλησιῶν. Ἀπεφασίσθη νὰ κλεισθῶσι καθ' ὅλην τὴν Οὐκραΐναν 15 ἐκκλησίαι καὶ 11 Συναγωγαί.

Ἐκ τοῦ κατὰ τὴν ἐπομένην ὑποβληθέντος παρὰ τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτρόπου τῆς παιδείας Λουνατσάρσκυ ὕλικου φαίνεται ὅτι ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία, πάσχουσα ἐξ ἀσφυξίας καὶ ἀποθνήσκουσα, μετέρχεται ὅλα τὰ μέσα πρὸς ἀπόδειξιν ὑπάρξεως Θεοῦ.

Ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου ὁμίλησεν ὁ Γιαροσλάφσκυ. Κατ' αὐτόν, ὁ σύνδεσμος θὰ ὀνομασθῇ τοῦ λαϊκοῦ «Σύνδεσμος τῶν ἀγωνιζομένων ἀθεϊστῶν». Θὰ γίνωνται δεκτοὶ εἰς τὸν σύνδεσμον ὡς μέλη οἱ ἐργαζόμενοι ἀπὸ ἡλικίας 14 ἐτῶν, εἰς δὲ τοὺς ὁμίλους τῶν νεαρῶν ἀθεϊστῶν ἀπὸ 8 ἐτῶν. Σύνημα τοῦ Συνδέσμου: «Ἀγὼν κατὰ τῆς θρησείας καὶ ὑπὲρ τοῦ σοσιαλισμοῦ». Ἐξελέγησαν 95 μέλη τοῦ Κεντρικοῦ κοιματίου, ἐν οἷς οἱ Γιαροσλάφσκυ, Γκόρκυ, Κρουπσκάγια, Λουνατσάρσκυ καὶ πολλοὶ καθηγηταί.

Τὴν «μεγάλην» σημασίαν τοῦ συνεδρίου ἀνέπτυξεν ὁ Καλίνιν. Ἀνέπτυξε τὰ γνωστὰ καὶ τετριμμένα πλέον κατὰ τῆς θρησείας ἐπιχειρήματα περὶ τῆς προελεύσεως αὐτῆς καὶ τῆς δῆθεν χρησιμοποίησώς της ὑπὸ μιᾶς τάξεως ἀνθρώπων κατ' ἄλλης τάξεως.

Ὁ κατὰ τῆς θρησείας ἀγὼν, προσέθεσε, δὲν εἶναι νῆος, καὶ οἱ ἀθεῖσται ἡμῶν δὲν παρῴσιαζουσι

πρωτοφανὲς γεγονός. Ἀθεῖσται ὑπῆρξαν πρὸ πολλοῦ, ὡς ἐν παραδείγματι ὁ γάλλος ἰδεολόγος Βολταῖρος, οὐτινος ὑπάρχουσι μεγαλοπρεπῆ ἐναντίον τῶν κληρικῶν συγγράμματα. Ἄλλ' ἡ ἀντιθρησκευτικὴ προπαγάνδα τοῦ γάλλου συγγραφέως τοῦ 18ου αἰῶνος δὲν ἠδύνατο νὰ φέρῃ ἀποτελέσματα ἐν τῷ περιβάλλοντι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· σήμερον ὁμως, ὁπότε ἡ σκέψις προάγεται καὶ ἀναπτύσσεται ἡ διάνοια, ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ ἐφαρμόζωμεν ἄλλα μέσα. Πρέπει νὰ πλήττωμεν αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπόστασιν τῆς θρησείας. Πρέπει νὰ πολεμῶμεν τὴν θρησείαν κατὰ τρόπον καθαρῶς μπολσεβικόν. Ὁ κατὰ τῆς θρησείας ἀγὼν θὰ ἐκκαθαρίσῃ τὸν πρὸς τὸν κομμουνισμὸν δρόμον. Ὁ ἀθεῖστης ὀφείλει νὰ ἦνε καὶ καλὸς κομμουνιστής. Ἡ κατάργησις τῶν θρησκευτικῶν προλήψεων ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ὅλου προγράμματος τοῦ κομμουνισμοῦ. Ὁ ἀθεῖστης πρέπει νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν ὡς στρατιώτην εἰς ἓν ἐκ τῶν πολλῶν μετώπων τοῦ πρὸς ἐγκαθίδρυσιν τοῦ σοσιαλισμοῦ πολέμου.

Ὁ κατὰ τῆς θρησείας ἀγὼν παριστᾷ ἐν τῶν πολυπλοκωτέρων προβλημάτων καὶ ἀπαιτεῖ προσοχὴν καὶ λεπτότητα περὶ τὴν διεξαγωγὴν αὐτοῦ. Διὰ τὴν ἡ σοβιετικὴ κυβέρνησις δὲν κλείει ὅλας τὰς ἐκκλησίας; Διότι, βεβαίως, ὑπάρχει παρ' ἡμῶν μέγας ἀριθμὸς πιστευόντων ἀνθρώπων. Πλέον τούτου, ὑπάρχει μέγας ἀριθμὸς ἐργατικῶν πολιτῶν, οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς Θεόν, ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ἀφοσιωμένοι εἰς τὴν σοβιετικὴν κυβέρνησιν, ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς σοβιετικῆς κυβερνήσεως καὶ ὁμως κατεχόμενοι ὑπὸ τῶν θρησκευτικῶν προλήψεων. Ἴδου διὰ τί πρέπει ἕκαστον διάβημα τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν νὰ μελετηθῇ, νὰ ἦ μετρημένον.

Ἡ θρησεία δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποσπασθῇ τοῦ ταξικοῦ ἀγῶνος. Σώζονται παρ' ἡμῶν οὐκ ὀλίγα ἀκόμη ὑπολείμματα τοῦ καπιταλισμοῦ, κατὰ τῶν ὁποίων διεξάγομεν ἀγῶνα, καὶ ἐὰν, ἀποτόμως καὶ ἀπροσέκτως ἐγγίσωμεν τοὺς πιστεύοντας ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ προλεταριάτου, εἶνε πλέον ἢ βέβαιον ὅτι θὰ ὀθίσωμεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. Ἐκαστον ἡμῶν λάθος μεγαλοποιεῖται ὑπὸ τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ καὶ παραμορφοῦται σκοπίμως, ὅπως προδιαθέσῃ ἐναντίον μας τὸ προλεταριάτον. Ἡ ὁδὸς τῆς θρησείας κατήνητην ὁδὸς καταφυγίου, ὅπου εὐρίσκει ἡθικὴν ἀνάπαυσιν πᾶν ὅ,τι ἀντίκειται εἰς τὴν ἡμετέραν ἰδεολογίαν.

Διὰ βίας δὲν προκύπτει τὸ ζητούμενον ἀποτέλεσμα. Οἱ ὁπαδοὶ τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν αἱρέσεων κατέχουσι ὅλα τὰ μέσα, γνώσεις, ρήτορας, ὅ,τι

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

Ἡμερομηνία	Κυριακαὶ Ἐυαγγελίων	Κυριακαὶ Ἀποστόλων	Ἐορτή	Ἦχοι
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	1 Ἰνδικ. α' Σ]βρίου	Ἰνδικ. α' Σ]βρίου	Γ'	α'
	8 Κυρ. Πρ. τῆς Ὑψ.	Κυρ. Πρ. τῆς Ὑψ.	ΙΑ	β'
	15 > μετὰ τὴν Ὑψ.	> μετὰ τὴν Ὑψ.	Α'	γ'
	22 > Α' Λουκᾶ	> ΙΓ'	Β'	δ'
	29 > Β' Λουκᾶ	> ΙΔ'	Γ'	πλ. α

ἄλλο ἀπαιτεῖται. Ἐὰν κλείσωμεν ἓνα οἶκον προσευχῆς, θὰ ἀνοίξουν ἄλλον ἕαν καὶ τοῦτον κλείσωμεν, θὰ προσεύχωνται εἰς τὸ ὑπαθρον, δεικνύοντες ὅτι εὐρίσκονται ἐν διωγμῷ.

Ἐὰν ὅλα τᾶνωτέρω λάβητε ὑπ' ὄψιν, θὰ δικαιολογήσητε τὴν πολιτικὴν τῆς κυβερνήσεως, ἣν τινὲς χαρακτηρίζουν ὡς ἐπιεικὴ καὶ ἄστοχον. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὁ ἀγὼν πρέπει νὰ διεξάγῃται οὐχὶ μόνον κατὰ πλάτος, ἀλλὰ καὶ κατὰ βάθος.

Χαλεπὸς βεβαίως εἶναι, ὡς βλέπετε, ὁ ἀγὼν εἰς τὸ ἔνδοξον τοῦτο στάδιον, ἀλλὰ καὶ ἡ νίκη σπουδαία. Ἡ νίκη αὕτη ἦδη ἤρξατο ἐκδηλουμένη. Ἡ νεολαία παρ' ἡμῖν ἀπέβαλε πλέον καθ' ὀλοκληρίαν τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα. Ὁ ἀγὼν ἐξελλίσσεται. Δὲν ὑπάρχει γωνία τῆς Ἐνώσεως, ὅπου δὲν λειτουργεῖ πυρὴν ἀθεϊστικὴ. Ἐμπρός! Ἐὰν θὰ ὑποστηρίξητε ἰδεωδῶς τὸν ἀθεϊσμόν, τὸν μπολσεβικισμόν, τὸν κομμουνισμόν, θὰ συντείνητε εἰς τὴν ὀριστικὴν κατάργησιν τοῦ κράτους τῆς θρησκευτικῆς δεισιδαιμονίας καὶ θὰ ἐπιταχύνητε τὴν νίκην καὶ τὸν θρίαμβον τοῦ σοσιαλισμοῦ..

Καὶ τὸ συνέδριον τῶν ἀθέων ἔληξε.

ΑΝΑ ΤΟΝ ΤΥΠΟΝ

—Ἡ «Ἐστία» ποιουμένη λόγον περὶ τῆς ἐπὶ μακρὸν βεβαίας σχεδὸν θεωρουμένης ἀποτυχίας τῆς τελευταίας διασκευῆς τῆς Χάγης ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ, ἔγραψε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἀκόλουθον ἀλήθειαν: «Ἡ Διάσκεψις τῆς Χάγης εὐρέθη, εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, εἰς ἐπίπεδον πολὺ κατώτερον ἐκείνου τὸ ὁποῖον προσεδόκων οἱ λαοί. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, πνιγμένοι μέσα εἰς ἐντελῶς χρηματικὰ συμφέροντα, ἐλησμόνησαν τελείως τὰς ὁραίας ὑποσχέσεις, ποῦ εἶχον δόσει κατ' ἀρχὴν περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς Διασκέψεως, ἡ ὁποία θὰ ἐξεκαθάριζε τὴν κληρονομίαν τοῦ πολέμου καὶ θὰ ἐπαγίωε τὴν εἰρήνην. Ἡ ἀντίθεσις τῶν χρηματικῶν συμφερόντων ἐδηλητήριασε τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἐνῶ ἐκ παρᾶλλήλου ἐρριζώθη εἰς τοὺς ἀδικηθέντας μικροὺς ἢ πεποιθῆσις περὶ τῆς περφορονήσεως, τὴν ὁποίαν οἱ μεγάλοι τρέφουν πρὸς τὸ δίκαιον.»

Ὀλίγα ἑκατομμύρια περισσότερα ἢ ὀλιγώτερα—ἔγραψε καὶ τὸ «Ἐλ. Βῆμα»—εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς των, ὅσην δὴποτε σπουδαιότητα καὶ ἂν εἶχαν διὰ τοὺς φορολογουμένους λαοὺς των, πάντως δὲν θὰ συντελέσουν εἰς τὸ νὰ καλύψουν τὸ ἀποκαρδιωτικὸν θέαμα τῶν διαπληκτισμῶν

των, οὐδὲ νὰ σκεπάσουν τὴν ἐντροπὴν ὅτι συστηματικῶς ἐπεδίωξαν καὶ τελικῶς συνεφώνησαν νὰ ἱκανοποιήσουν τὰς μεταξὺ των διαφωνίας διὰ τῆς ἀρπαγῆς τῶν μεριδίων τῶν μικρῶν κρατῶν, τὰ ὁποῖα εἶνε τὰ ὀλιγώτερον πλούσια καὶ τὰ περισσότερον ἀδύνατα. Ἐπιθυμοῦμεν ὅμως νὰ τοτίσωμεν ἀπαξ ἀκόμη τοῦτο ὅτι ἡ διάσκεψις τῆς Χάγης καὶ ἀποτυγχάνουσα καὶ ἐπιτυγχάνουσα, ἔδωκεν εἰς τὸν κόσμον τὴν ἀκριβεστέραν εἰκόνα τοῦ κρατοῦντος εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς κυβερνήσεις ψυχροῦ ὑλιστικοῦ πνεύματος. Δὲν εἶνε δὲ ἡ εἰκὼν αὕτη καθόλου τιμητικὴ.

—Ἡ αὕτη ἐφημερὶς διερωτωμένη πῶς κατῶρθεσε τὴν τελευταίαν στιγμὴν νὰ καταλήξῃ εἰς ἐπιτυχίαν μία διάσκεψις, ἡ ὁποία ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἐφαίνετο καταδικασμένη εἰς ἀποτυχίαν, ἀπαντᾷ πολὺ ὀρθῶς ὅτι «δὲν εἶνε πλέον δυνατόν νὰ ἀποτύχουν ὀριστικῶς διαπραγματεύσεις, διεξαγόμεναι διὰ τὴν ἐξασφάλισιν καὶ παγίωσιν τῆς εἰρήνης Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ δημιουργηθῶν, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοιούτων διαπραγματεύσεων, καταστάσεις ἐπικινδύνου καὶ δυσαρέστου ἐντάσεως τῶν διεθνῶν σχέσεων. Καὶ διὰ τὰ εἴμεθα σαφέστεροι: δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐπανεέλθουν εἰς τὰς χώρας των ἄπρακτοι, ἀντιπρόσωποι ἀποσταλέντες εἰς διεθνή διάσκεψιν διὰ νὰ παγιώσουν τὴν εἰρήνην. Δὲν θὰ τολμήσουν ποτὲ ἀντιπρόσωποι μεγάλων ἰδίᾳ Δυνάμεων, ἐπανερχόμενοι ἀπὸ τοιαύτας διασκέψεις νὰ δηλώσουν εἰς τοὺς λαοὺς των, ὅτι δὲν ἐπέτυχαν τὴν συνεννόησιν, καὶ ὅτι, ἀπεναντίας, ἐδημιούργησαν μίαν ἀτμόσφαιραν βαρεῖαν, ἀπειλητικὴν, ἐπικίνδυνον διὰ τὴν γενικὴν εἰρήνην». Ἐπάγεται δὲ ὅτι οἱ περὶ τὴν τράπεζαν τῶν συζητήσεων τῆς Χάγης πολιτικοί, ἀντιληφθέντες ὅτι τὸ ναυάγιον τῆς διασκέψεως των θὰ ἀντιμετώπιζε θύελλαν ἀποδοκιμασιῶν τῶν λαῶν, ἠναγκάσθησαν νὰ προέλθουν, ἐπὶ τέλους, εἰς συμφωνίαν. Καὶ ὁ φόβος αὐτὸς τῆς κοινῆς γνώμης «θὰ ἀποτελέσῃ καὶ ἐφεξῆς τὴν καλλιτέραν ἐγγύησιν ἐναντίον πάσης ὀποείρας τῶν πολιτικῶν πρὸς δημιουργίαν καταστάσεων ἐπικινδύνων διὰ τὴν εἰρήνην».

—Ἡ «Ἐστία» σχολιάζουσα τὴν μεγίστην συρροὴν προσκνητῶν εἰς τὸ προσκύνημα τῆς Τήνου ἐπὶ τῇ εορτῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἔγραψε τὰ ἀκόλουθα: «Τὸ ἠθικὸν συμπέρασμα τῆς πρωτοφανοῦς αὐτῆς κινήσεως γύρω ἀπὸ τὸ προσκύνημα τῆς Τήνου δὲν εἶνε δύσκολον νὰ ἐξαχθῇ. Καὶ ἀποτελεῖ τὴν εὐγλωττοτέραν ἀπάντησιν εἰς τοὺς φανταζομένους, ὅτι ἡ βαθύτητα ριζωμένη θρησκευτικότης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ὑπέστη οἰανδῆποτε μείωσιν, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Ἄλλ' ἀποτελεῖ καὶ ἀκόμη εὐγλωττοτέραν ἀπάντησιν εἰς τοὺς καλλιεργούντας, διὰ τοὺς γνωστοὺς σκοποὺς, τὴν ἀντιθρησκευτικότητα ὀλιγαριθμοῦς πράκτορας καὶ προπαγανδιστὰς τῆς Γ' Διεθνούς, τοὺς φανταζομένους, ὅτι εὐρῆκαν κατάλληλον ἔδαφος νὰ σπείρουν τὸν σπόρον τῆς «ἰδεολογίας» των. Τὸ ὀγκωθέν, κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς, γύρω ἀπὸ ἓνα χριστιανικὸν βωμὸν κῆμα πραγματικὸν κῆμα—εὐλαβείας ἔρχεται νὰ διατρανώσῃ ὅτι ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία, ἀνεξαρτήτως τάξεων, ἐξακολουθεῖ νὰ εἶνε βαθύτητα θρησκευτικὴ. Ἡ «μπουρζουαζία» καὶ τὸ «προλεταριάτον», ἐνωμένοι πρὸ τῆς εἰκόνης τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἀνάβουν ἀπὸ κοινοῦ τὴν ἑλληνικὴν λαμπάδα τῆς πίστεώς των».

—Ἀναγράφουσα δὲ ἡ αὕτη ἐφημερὶς τὰ ὑπὸ τοῦ ἐν Κάρδιφ τελετήσαντος ἀειμνήστου ἀρχιμανδριτοῦ Γεννα-

δίου Θέμελη κληροδοτηθέντα διὰ διαφόρους φιλανθρωπικούς καὶ ἄλλους εὐγενεῖς σκοποὺς ποσά, ἐπάγεται: «Μία τόσον χριστιανικὴ καὶ ἑλληνικὴ διαθήκη ἀποπνέει ἄρωμα ἠθικὸν ποῦ ἐπιδοῦ ὅπως ὁ καθαρὸς ἀήρ τῶν βουνῶν εἰς τοὺς πνεύμονας τῶν ἀσφυκτιῶντων εἰς τὸν ρῦπον καὶ τὴν τύρβην τῶν πόλεων».

—Ἐν ἄρθρῳ τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» (Αὐγ 1929) ὑπὸ τὸν τίτλον «Περὶ τοῦ παρ' ἡμῖν ἀριθμοῦ τῶν ἀρχιερέων» ἀναπτύσσεται ὅτι «ἔχει πληρέστατον δίκαιον ἡ Ἱερὰ Σύνοδος (τῆς Ἱεραρχίας) ζητοῦσα καὶ χαρακτηρίζουσα ὡς *ἐπιβεβλημένην* τὴν μείωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν (ἐν Ἑλλάδι) ἀρχιερέων, ἐφ' ὅσον καὶ ἐκ τοῦ παρελθόντος καὶ ἐκ τοῦ παρόντος εἶνε ἀποδεδειγμένον, παρὰ τὴν περὶ τοῦ ἐναντίου γνώμην τοῦ κερκυραϊκοῦ περιοδικοῦ «Ἅγιος Σπυρίδων», ὅτι ἐπὶ 550.000 κατοίκων τῆς περιφερείας τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν μέχρι τοῦ 1919 ὑπῆρχεν εἰς μόνον ἀρχιερεὺς, ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν, περὶ τοῦ ὁποίου, παρὰ τὰς ἐπὶ πλέον τῶν λοιπῶν ἀνά τὸ κράτος μητροπολιτῶν ἀσχολίας του, «οὐδέποτε ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν ἐγράφη που ὅτι ἦτο ἀνεπαρκής». Εἰς ἐπίρρωσιν τῶν λεγομένων προσάγεται στατιστικὴ τῶν λοιπῶν βαλκανικῶν ἐκκλησιῶν, καθ' ἣν ἡ μὲν Ρουμανία ἐπὶ ὀρθοδόξου πληθυσμοῦ 13.000.000 ἔχει 13 μόνον ἀρχιερατικούς θρόνους καὶ 11 βοηθοὺς ἐπισκόπους, ἡ δὲ Σερβία ἐπὶ 5.500.000 ὀρθοδόξων ἔχει 27 ἀρχιερεῖς, καὶ ἡ Βουλγαρία ἐπὶ πληθυσμοῦ 4.500.000 ἔχει μόνον 15 ἀρχιερεῖς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ Ἐκπαίδευσις στατιστικῶς.

Ἐκ τῆς μακρᾶς ἐπισήμου ἐκθέσεως, τῆς ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὑποβληθείσης εἰς τὸν οἰκεῖον ὑπουργὸν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως κατὰ τὸ διδ. ἔτος 1928—1929, ἀρῶμεθα τὰς ἀκολουθούσας πληροφορίας:

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ὑπὸ ἀπολογισμὸν ἔτους τὸ προσωπικὸν τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως παρουσιάζετο μὲ συνολικὴν δύναμιν 2.733 καθηγητῶν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ θεολόγοι ἀνῆρχοντο εἰς 350 (τμηματ. α' 77, τμηματ. β' 56 καὶ 217 εἰσηγηταί). Περὶ κομμουνισμοῦ μεταξὺ τῶν λειτουργῶν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως δὲν δύναται νὰ γείνη λόγος. Τόσον οἱ ἐπιθεωρηταί, ὅσον καὶ τὸ ὑπουργεῖον οὐδεμίαν ἔλαβον καταγγελίαν ἢ πληροφορίαν περὶ ἐκδηλώσεως κομμουνιστικῶν φρονημάτων ἐκ μέρους λειτουργῶν τινός. Εἰς τὰ γυμνάσια καὶ τὰς ἀντιστοίχους κλάσεις τῶν ἡμίγυμνασίων ἐνεγράφησαν 28.215 μαθηταί (22.538 ἄρρ., 5.677 θήλ.), εἰς δὲ τὰ πρακτικὰ λύκεια 1426, καὶ εἰς τὰ ἀστικά θηλέων 2.538 μαθήτριαι. Ἄρα ἐν συνόλῳ εἰς τὰ σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ἐνεγράφησαν μαθηταί 90.179, κατὰ 6.744 ὀλιγώτεροι τῶν τοῦ προηγουμένου σχολ. ἔτους. Τὴν ἐλάττωσιν ταύτην ἡ ὑπηρεσία ἀποδίδει κυρίως μὲν εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν ἐκπαιδ. τελῶν, ἕνεκα τῆς ὁποίας

οἱ πτωχότεροι ἐκ τῶν μαθητῶν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ παρακολουθήσουν τὴν μέσιν ἐκπαίδευσιν, ἔπειτα δὲ εἰς τὴν ἐπιδειχθεῖσαν μεγαλειτέραν αὐστηρότητα κατὰ τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις. Ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ἀριθμῶν προκύπτει τεραστία διαφορὰ προτιμήσεως τῶν κλασικῶν γυμνασίων ἀπέναντι τῶν πρακτικῶν λυκείων. Μόνον τὰ 31 ο)ο ἐνεγράφησαν εἰς τὰ τελευταῖα, ὡς λόγοι δὲ ἀναφέρονται ὁ μικρὸς τῶν λυκείων ἀριθμὸς, τὸ νεαρὸν τοῦ θεσμοῦ, ἡ ἀτελής λειτουργία των καὶ τὸ μειονεκτικὸν τῶν προσόντων τῶν ἀποφοίτων των. Ἐτιμωρήθησαν δὲ ἐν συνόλῳ 91 μαθηταί, ἐξ ὧν 27 δι' ἀσέβειαν πρὸς τοὺς καθηγητάς, 31 διὰ κακὴν συμπεριφορὰν, 4 διὰ κομμουνιστικὰ φρονηματα, 19 διὰ λόγους ἠθικῆς, καὶ 10 διὰ κλοπῆν.

Ἡ ἐκπαίδευσις μορφωτικῶς

Μὴ συγκεντρωθέντων ἔτι τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐξετάσεων τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους κατὰ τὸν χρόνον τῆς συγγραφῆς τῆς ἀνωτέρω ἐκθέσεως, ἡ ὑπηρεσία προσάγει ἐν αὐτῇ τὰ τοῦ παρελθ. ἔτους (1927—1928), ἐξάγεται δ' ἐξ αὐτῶν ὅτι ἐπὶ 75.529 ἐγγραφέντων ἀρρένων προήχθησαν μόνον 41.057 (54 ο)ο· ἐπὶ 21.487 ἐγγραφειῶν μαθητριῶν προήχθησαν 12.962 (60 ο)ο· ἤτοι ἐν συνόλῳ ἐπὶ 54.019 ἀπερίφθησαν 46 ο)ο ἀρρένων καὶ 40 ο)ο θηλέων. Καὶ οἱ προαχθέντες δὲ εἴσαν ἀτελέστατα μορφωμένοι, ἀποδείξεις δὲ τούτου εἶνε ἡ διαμαρτυρία τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα ἐγκύκλιος τοῦ ὑπουργείου, δι' ἣς συνιστάτο εἰς τοὺς διευθυντὰς τῶν σχολείων ὀλιγωτέρα ἐπιείκεια». Ἡ ὑπηρεσία σχολιάζουσα τὸ φαινόμενον ἐπάγεται ὅτι ἡ παρατηρουμένη ἀγραμματοσύνη δὲν ὀφείλεται εἰς ἐξωτερικὰ αἷτια... Οἱ λόγοι—κατ' αὐτὴν—εἶνε βαθύτεροι, «ὀφειλόμενοι εἰς τὴν ἑλλειψιν ἐσωτερικῆς ἐπαφῆς μεταξὺ τῶν κατευθύνσεων τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν τάσεων καὶ ἀντιλήψεων τῆς κοινωνίας». Ἡ ἀπόρριψις τοσούτου ἀριθμοῦ μαθητῶν σημαίνει ὅτι «οὗτοι δὲν δύναται νὰ χωνεύσουν τὴν ὑπὸ τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως παρεχομένην μόρφωσιν, ζητοῦν κατὶ ἄλλο πλεον οὐμφνον πρὸς τὴν ψυχολογίαν καὶ τὴν διανοητικότητά των, ὡς διεμορφώθησαν αὐταὶ ὑπὸ τῶν συγχρόνων συνθηκῶν τοῦ βίου καὶ τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἐν ἄλλοις λόγοις ταῦτο σημαίνει χρωκοπίαν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως». Καὶ ἡ ἐκθεσις καταλήγει λέγουσα, ὅτι «εἶνε παρήγορον ὅτι εἰς τὴν ὄχι εὐχάριστον ταύτην κατάστασιν θέτουν τέρμα τὰ ψηφισθέντα ἤδη ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια».

Ἐπιφυλάξεις.

Ἄς ἐπιτραπῆ νὰ ἐκφρασθῶσιν ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὴν πεποιθήσιν τῆς ὑπηρεσίας ταῦ ὑπουργείου, μεθ'

ἣς αὐτὴ ἐκφράζεται περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς νομιμοποιηθείσης ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως. Καὶ τοῦτο, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς πρωτοφανοῦς σπουδῆς μεθ' ἣς συνετάχθησαν καὶ ἐψηφίσθησαν τὰ ἐν λόγῳ ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια, χωρὶς νὰ μελετηθῶσιν ἐπισταμένως καὶ νὰ συζητηθῶσιν εὐρύτατα ὑπὸ πάντων τῶν ἀρμοδίων, ὡς γίνεται εἰς πάσας τὰς χώρας τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Ἡ πάντων ἀρμοδιότητα Φιλοσοφικῆ Σχολῆ τοῦ Πανεπιστημίου ἐγκαίρως δι' ὑπομνήματος προσεπάθησε νὰ ἀνακόψῃ τὴν σπουδὴν ταύτην, δι' ἰδίου δ' ὑπομνήματος παρέστησε τὸ μέγα ἄτοπον τῆς καταργήσεως τῆς λατινικῆς γλώσσης, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη. Ἄλλὰ καὶ οὐδενὸς ἄλλου ἢ φωνῆ εἰσηκούσθη, οὔτε ἢ τῆς Θεολογ. Σχολῆς, οὔτε ἢ τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε ἢ τοῦ Συνδέσμου τῶν θεολόγων ὡς πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν θρησκευτικῶν. Ἐπειτα θὰ ἠθέλομεν νὰ ἀνεπτύσσοτο ἀναλυτικώτερον ὁ ἐν τῇ ἐκθέσει ἀναφερόμενος λόγος τῆς ἀγραμματισμένης τῶν τροφίμων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως· θὰ ἔπρεπε δηλαδὴ νὰ ὀρισθῇ σαφῶς τίνες μὲν εἶνε αἱ κατευθύνσεις τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως παρ' ἡμῖν, καὶ τίνες αἱ τάσεις καὶ αἱ ἀντιλήψεις τῆς συγχρόνου κοινωνίας, διὰ νὰ καταφανῇ ἢ ἀντίθεσις καὶ νὰ κριθῇ κατὰ πόσον ἐπεβάλλετο ἢ προσαρμογὴ τῶν πρώτων πρὸς τὰς δευτέρας· τί εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ ζητοῦσι σήμερον παρὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ποία εἶνε ἢ ὑπὸ τῶν συγχρόνων συνθηκῶν τοῦ βίου καὶ τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ διαμορφωθείσα ψυχολογία καὶ διανοητικότης των, τί ἐννοεῖ ἢ ὑπηρεσία λέγουσα «σύγχρονον πολιτισμόν», διατί αὐτὸς ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς εἶνε ἀνώτερος τῶν ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν τῶν διδασκομένων ἐν τῇ μέσῃ ἐκπαίδευσί, ἵνα πεισθῇ πᾶς τις ὅτι ἔπρεπε πράγματι νὰ συντελεσθῇ κατὰ τόσον ἐπαναστατικὸν τρόπον ἢ ἐκπαιδευτικῆ μεταρρυθμίσεως ὡς ἐκφραστῆς τῆς ὁμολογίας τῆς χρεωκοπίας τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως. Αὐτῶν τῶν ἀποριῶν ἢ λύσεις δὲν ἐδόθη ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε δεδικαιολογημένη πᾶσα ἐπιφύλαξις ὡς πρὸς τὰ συμπεράσματα αὐτῶν.

Περὶ τὴν Χάγην.

Ἡ γνωστὴ στάσις τοῦ ἐν τῇ διασκέψει τῆς Χάγης ἀντιπροσώπου τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως κ. Snowden ἐπεκροτήθη ὑφ' ἀπάσης τῆς Ἀγγλίας, ὀλόκληρος δ' ὁ τύπος, καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ περιλαμβανομένου, ἐξέφραξε τὴν ἰκανοποίησίν του κατὰ τρόπον ἀξιοσημειώτως θερμόν. Οἱ «Ἐκκλησ. Καιροὶ» π. χ., διαπιστοῦντες ὅτι ὁ ἀγγλος ἀντιπρόσωπος ὠμίλει ὡς ὠμίλει ἐν Χάγῃ ἐκ μέρους ὀλοκλήρου τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, ὡς δὲ ἐκ τῆς στάσεως τοῦ τύπου ἐφάνη ὠμίλει καὶ

ἐκ μέρους ὀλοκλήρου τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους, ἐπέμενον καὶ αὐτοὶ ὅτι ἢ στάσις τῶν λοιπῶν δυνάμεων δέον रिζικῶς νὰ μεταβληθῇ διὰ νὰ γείνη δεκτὴ ὑπὸ τῆς Μεγάλης Βρετανίας. «Διὰ πάντα χριστιανὸν—ἐγραφε σὺν ἄλλοις τὸ ἐν λόγῳ φύλλον — μία ἠνωμένη Εὐρώπη, δυναμένη νὰ ἐξελιχθῇ εἰς μίαν Χριστιανικὴν Δημοκρατίαν—Respublicam Christianam—εἶνέ τι, ἢ ἐπιτυχία τοῦ ὁποίου ἀξίζει πᾶσαν θυσίαν· ἀλλ' αἱ θυσίαι δὲν δύνανται νὰ ἦνε τὸ μονοπώλιον μίᾳ μόνον εὐρωπαϊκῆς δυνάμεως... Ὅ,τι καὶ ἂν συμβῇ ἐν Χάγῃ, ὁ κ. Snowden ἀσφαλῶς ἠῤῥησε τὸ γόητρον τῆς κυβερνήσεως. Ἡ Ἐργατικὴ Κυβέρνησις ἀπέβη Ἐθνικὴ Κυβέρνησις».

Τὸ αὐτὸ ὅμως φύλλον εἰς ἄλλην ἡμερομηνίαν δι' ἄλλων σχολίων ἐξέφραξε φόβους μήπως ἢ ἄκαμπτος στάσις τοῦ ἀγγλοῦ ἀντιπροσώπου γένηται αἰτία ναυαγίου τῆς διασκέψεως, τὰ ἐκ τοῦ ὁποίου κακὰ προεβλέποντο ὀλεθριώτερα τῶν ἐκ τῆς ἐνδεχομένης ὑποχωρήσεώς του. «Εἶνε πασίγνωστον — ἐγραφεν — ὅτι ἐνῶ ὁ κ. Snowden δυνατὸν νὰ ἔχη τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ἢ στάσις του καὶ τὰ ἐπακόλουθά της ἐγέννησαν σοβαροὺς φόβους εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἐάν, ὅπερ ἀπευχόμεθα, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δυνάμεων ἐγκαταλίπωσι τὴν Χάγην δυσηρεστημένοι καὶ ἐν ἀγανακτήσει, θὰ εὐρεθῶμεν πρὸ σοβαρῶν ἐπακολουθημάτων καὶ ἐν Γενεύῃ καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὰς διαπραγματεύσεις τοῦ (ἀγγλοῦ) πρωθυπουργοῦ μετὰ τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ἡ Ἀμερικὴ ἀρέσκειται νὰ προσβλέπῃ πρὸς τὴν Εὐρώπην μετὰ τινος περιφρονήσεως. Ἡ ἀποτυχία πάσης συμφωνίας ἐν Εὐρώπῃ ἐμφανίζεται εἰς τοὺς ἀμερικανοὺς ὡς τεκμήριον ἀνικανότητος καὶ στενῶν καὶ ἐγωϊστικῶν ἀντιλήψεων. Εὐρώπη ἀρεσκομένη εἰς διχονοίας παρουσιάζεται εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὡς ἀναμφισβήτητος ἀπειλὴ πολέμου, θέτουσα εἰς κίνδυνον πᾶσαν σκέψιν περὶ ἀφοπλισμοῦ». Ὅθεν οὐδόλως ἀπίθανον νὰ ἦτο ἐνδεδειγμένη ἐκ Λονδίνου ἢ ὑποχωρησις, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ γείνη κατὰ τὴν ὑστάτην στιγμήν...

Ἡ Τιμία Ζώνη.

Περὶ τῆς τιμίας Ζώνης τῆς Θεοτόκου ὑπάρχουσι πληροφoρίαι ἀπὸ τῆς παραδόσεως καὶ τῆς ἱστορίας. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει τὸ μὲν ὅτι αὐτὴ ἢ Θεοτόκος ἔδωκε τὴν ζώνην αὐτῆς εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν, τὸ δὲ ὅτι μετὰ τὴν κοίμησιν τῆς Θεοτόκου ἢ Ζώνη ἐδόθη μετὰ τῆς ἐοθήτος αὐτῆς (ἴδε 2 Ἰουλίου) εἰς χήραν τινα. Μετὰ ταῦτα ἢ τιμία Ζώνη εὐρέθη ἐν Ζήλοις τῆς Καππαδοκίας, ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰουστινιανοῦ μετηνέχθη εἰς Κων(σταντινούπολιν). Ἄλλη ὅμως

πληροφορία ἀναφέρει ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου Ἀρκάδιος (395—408), δεχθεὶς τὴν Ζώνην τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐξ Ἱεροσολύμων, ἐνθα ὑπὸ τινος παρθένου ἐφυλάσσετο αὐτὴ μετὰ τῆς ἐσθῆτος τῆς Θεομήτορος, κατετέθη ὑπ' αὐτοῦ ἐν θήκῃ, τὴν ὁποίαν καὶ ἀπεκάλεσεν «Ἀγίαν Σορόν», μετὰ πάροδον δὲ 510 ἐτῶν Δέων ὁ σοφὸς (889—912) ἤνοιξε τὴν θήκην ταύτην, ἐν ᾗ ἐτηρεῖτο καὶ εἰλητὸν ἐμφαίνον τὴν ἰνδικτιῶνα καὶ τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν Κων)πολιν μετακομιδῆς αὐτῆς, ὁ δὲ πατριάρχης λαβὼν αὐτὴν ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν βαρέως ἀσθενοῦσαν βασιλίσααν Ζωήν, ἣτις καὶ ἰάθη ἀπὸ τῆς νόσου τῆς. Ὁ ἐκκλ. ἱστορικὸς Νικηφόρος Κάλλατος ἀναφέρει ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδοσίος ὁ νεώτερος (408—450) μεταβαλὼν τὴν ἐν τοῖς Χαλκοκρατεῖσι Ἰουδαϊκὴν συναγωγὴν εἰς ναόν, ἀνέθηκεν αὐτὸν εἰς τὴν Θεοτόκου καὶ ἐναπέθηκεν ἐν αὐτῷ τὴν τιμίαν Ζώνην τῆς Θεοτόκου, ἀποκειμένην ἐν θήκῃ, ἔκτοτε δ' ὁ ναὸς οὗτος ἀπεκλήθη «Ἀγία Σορός». Ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς ἱστορικὸς λέγει ὅτι ἐκ τῶν τριῶν ὑπὸ τῆς Πουλχερίας ἀνεγερθέντων ἐν Κων)πόλει πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου ναῶν ὁ εἰς ἰδρῦθῆ ἐν τοῖς Χαλκοκρατεῖσι εἰς τιμὴν τῆς τιμίας Ζώνης, ἀνάγεται δ' ὑπὸ πολλῶν ὁ ναὸς οὗτος εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ συζύγου τῆς Πουλχερίας Μαρκιανοῦ (450—457). Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸ πρᾶγμα ἔχει ὡς ἐξῆς: ἡ τιμία Ζώνη ἔτι ἐπὶ τοῦ Ἀρκαδίου ἐκομίσθη ἐξ Ἱεροσολύμων εἰς Κων)πολιν, ὑπὸ δὲ τῆς Πουλχερίας κατετέθη ἐν τῷ νεοδημῳτῳ ναῷ τῆς Θεοτόκου, ἐν τοῖς Χαλκοκρατεῖσι, κατὰ δὲ τὴν ἐπομένην ἑκατονταετηρίδα φαίνεται ὅτι μετεκομίσθη εἰς Ζήλα συνεπειὰ μεγάλων ταραχῶν καὶ κοινωνικῶν δεινῶν, ὁπόθεν καὶ πάλιν ἀνεκομίσθη εἰς Κων)πολιν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ τιμία Ζώνη εὕρισκετο ἐν Κων)πόλει κατὰ τὸν ἦ' καὶ θ' αἰῶνα καὶ πρὸ τῆς ἰάσεως τῆς Ζωῆς. Ὑπάρχουσι δύο λόγοι τοῦ πατριάρχου Κων)πόλεως Γερμανοῦ (715—730) εἰς τὴν τιμίαν Ζώνην τῆς Θεοτόκου· κανόνας δ' εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς καταθέσεως αὐτῆς (31 Αὐγ.) ἔγραψαν ὁ ὑμνογράφος Ἰωσήφ καὶ ὁ Νικομηδείας Γεώργιος. Τμῆμα τῆς τιμίας Ζώνης φυλάσσεται ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ Βατοπεδίου τοῦ ἁγίου Ὁρους, τὸ καὶ κατὰ πρῶτον μετακομισθὲν κατ' αὐτὰς εἰς Ἀθήνας, τηρούμενον ἐν σταυρῷ δωρηθέντι εἰς τὴν μονὴν ὑπὸ τοῦ σέρβου βασιλέως Δαζάρου (1371—1389), ἄλλο δὲ τμῆμα φέρεται σωζόμενον, ἐν χωρίῳ τῆς Γεωργιανῆς Μυγγρελίας καλουμένῳ Ζουγίδι, ἐν ναῷ ἀνεγερθέντι ὑπὸ τοῦ ρώσου αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου Α', μετακομισθὲν ἐκεῖ ὑπὸ τῆς συζευχθείσης τὸν βασιλέα τῆς Γεωργίας Βαγράτην θυγατρὸς τοῦ

αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Ρωμανοῦ Ἀργυροῦς· τέλος δὲ ἕτερον τμῆμα λέγεται σωζόμενον ἐν τῇ Μονῇ τῶν Τρήρων (Trier, Trèves, Augusta Trevirorum, Πρωσικὴ Ρηνανία).

† Ξενοφῶν Σιδερίδης.

Τῇ 14 λήξαντος Αὐγούστου ἐτελεύτησεν ἐν Κων)πόλει εἰς τῶν ἐπιφανεστέρων καὶ σεμνοτέρων παρ' ἡμῖν βυζαντινολόγων, ὁ Ξενοφῶν Σιδερίδης. Καίπερ ἀνεκαθεν ἀποχολλημένος εἰς τὸ ἐμπόριον, ἀλλ' ὅμως τοσοῦτον ἔρωτα ἔτρεφε πρὸς τὰ γράμματα, ἰδίως δὲ πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ Βυζαντίου, ὥστε ἐκ τῆς εἰς τὰ βυζαντινὰ ἱστορήματα ἐπιδόσεως ἀνεδείχθη εἰς τῶν κρατίστων συγχρόνων βυζαντινολόγων διὰ τῶν πολλῶν αὐτοῦ δημοσιευμάτων, ἐκδόσεων καὶ ἀνακοινώσεων, διὸ καὶ ἀπετέλει μέλος πλείστων ἐπιστημονικῶν ἑταιρειῶν, ὑπήρξε δὲ καὶ συνεργάτης τῶν σοβαρωτέρων περιοδικῶν, ἡμετέρων τε καὶ ξένων. Τὸ τελευταῖον αὐτοῦ μνημειῶδες ἔργον εἶνε τὰ Ἀπαντα Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου, εἰς τὴν συλλογὴν καὶ κἀρτισίον τῶν ὁποίων εἶχε προβῆ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ γνωστοῦ λατίνου ἐπισκόπου Louis Petit καὶ τοῦ M. Jugie ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς διαφόροις βιβλιοθήκαις, μάλιστα δὲ τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, ἀποκειμένων χειρογράφων τῶν. Περὶ τῆς ἐκδόσεως ταύτης ὁ προσήκων λόγος ἤδη ἐγένετο ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» ἐπὶ τῇ δημοσιεύσει τοῦ Α' τόμου τῶν Ἀπάντων τοῦ Σχολαρίου, ὁ θάνατος δὲ τοῦ εὐρυσταθοῦς βυζαντινολόγου ἠγγέλθη ἡμῖν ἀμέσως μετὰ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ Β' τόμου. Κύριος ἀναπαύσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν δικαίῳ σκηναῖς.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ἘΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Δ. Ι. Σύνοδος συνήλθε τὴν ἐβδομάδα ταύτην εἰς δύο διοικητικὰς συνεδρίας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἐπανακάμψαντος ἐκ Λουτρακίου τὴν Παρασκευὴν τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος.

— Τὴν Πέμπτην τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος ἀνεκομίσθη εἰς Ἀθήνας καὶ ἐναπετέθη εἰς τὸν ὁμώνυμον ἱδὸν ἢ ἐν τῇ Μονῇ Βατοπαιδίου Ἀγίου Ὁρους σωζομένη Τιμία Ζώνη τῆς Θεοτόκου. Μυριάδες εὐσεβοῦς λαοῦ παρηκολούθησαν τὰς ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ τελεσθείσας ἑορτὰς λιτανείας καὶ ἀγρυπνίας, ἐπὶ ἡμέρας δὲ ἤδη προσέρχονται καὶ ἀσπάζονται τὸ ἱερόν τῆς Ἐκκλησίας θησαυρίσμα, ἐν κατανύξει μεγάλη καὶ εὐλαβεῖ. Τῆς Θείας Λειτουργίας κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Τιμίας Ζώνης πρόσθετ' ὁ

Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος μετὰ τῶν Σεβ. Ἰκαρίας Νεοφύτου καὶ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Συνεσίου ὡσαύτως, δὲ καὶ τῆς μεγάλης λειτανίας τῆς ἐπαύριον (1 Σεπτεμβρίου), ἧς μετέσχον καὶ οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Σταυρουπόλεως Θεόκλητος καὶ Βρεσθῆνης Ἄνθιμος μετὰ πολυαρίθμων κληρικῶν.

—Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος τὴν παρελθ. Δευτέραν συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ παρὰ τῇ Ἱ. Συνόδῳ Ἐπιτρόποι τῆς Ἐπικρατείας καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Γεν. Ἐκκλησ. Ταμείου ἐπεσκέφθη τὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς ἐκ Γερουσιαστῶν καὶ Βουλευτῶν ἀπαρτιζομένης πρὸς ἔκδοσιν τῶν Νομ. Διαταγμάτων, τὴν δὲ Τετάρτην μεταβάς εἰς τὴν Βουλὴν ἀνέπτυξεν ἐπὶ ὥραν καὶ πλέον ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς τὰς διατάξεις τοῦ ὑπὸ τὴν κρῖσιν αὐτῆς Νομ. Διατάγματος περὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας.

—Προφορικῶς καὶ ἐγγράφως ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, ἀποφάσει τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου, ἐζητήθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἐπέμβασις τοῦ Εἰσαγγελέως κατὰ τῆς συκοφαντικῆς καὶ ὑβριστικῆς ἐπιθέσεως κατὰ Ἱεραρχῶν ὑπὸ γνωστῶν πινων φύλλων, ἐλήφθη δὲ καὶ ἀνεγνώσθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Τρίτης ἐγγραφον τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ἀγγέλλοντος ὅτι ἤδη ἀνέλαβεν ἡ Εἰσαγγελία τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος. Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ἀνεγνώσθη ἐγγραφον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως, ὅπερ ἀπαφασίσθη νὰ δημοσιευθῇ ἐν τοῖς εἰρημένους φύλλοις δυνάμει τοῦ περὶ τύπου νόμου.

—Μὲ ἀκράτητον θρησκευτικὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ ἀνεκλάλητον εὐλάβειαν ἐπανηγγυρίσθη καὶ ἐφέτος ἐν Ἀγιάσῳ τῆς Ἐπαρχίας Μυτιλήνης ἡ ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Οἱ συρρεῦσαντες προσκυνηταὶ ἐκ Μυτιλήνης καὶ ἐξ ὅλων τῶν κοινῶν τῆς Λέσβου ὑπολογίζονται εἰς 20 χιλιάδας. Πεντακόσια αὐτοκίνητα ἐξυπηρετοῦν τοὺς προσκυνητάς. Ἄλλ' οἱ πεζοποροῦντες πιστοὶ διὰ τὸ «τάμα» πρὸς τὴν Θεοτόκον κατεκάλυπτον κατὰ τὰς δύο πρὸ τῆς ἑορτῆς νύκτας ὡς στρατιαὶ τὰς πρὸς τὴν Ἀγιάσον ἀγούσας ὁδοὺς καὶ ὁ συναγεμῶς ὅλου αὐτοῦ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ πρὸ τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνης τῆς Παναγίας διασπείρει ρίγη συγκινήσεως ἱερᾶς εἰς τὸ ἀσφυκτικῶς πληροῦν τὸν ναὸν ἐκκλησίασμα. Τῶν τελετῶν προΐστατο ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος κηρύττων καὶ τὸν θεῖον λόγον. Παρέστησαν εἰς τὴν πανήγυριν ὅλαι αἱ ἀρχαὶ τῆς πρωτεύουσας τοῦ Νομοῦ, οἱ πρόσκοποι ἐτήρουν τὴν τάξιν, ἡ δὲ ὀρχήσ. ρα τοῦ Ὀρφανοτροφείου υἱομυτιλήνης προσέδιδε χάριν πολλὴν εἰς τὰς τελετὰς καὶ λιτανείας. Χορὸς ἐκ 10 ρι-

ζαρειτῶν τῆς ἀγιάσου καὶ τῶν ἄλλων Κοινοτήτων ἔψαλε τὴν λειτουργίαν Σακελλαρίδου. Τὴν Κυριακὴν πρὸ τῆς ἑορτῆς ἐτελέσθη τὸ μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου μεγ. εὐεργέτου Γρηγ. Σχορδᾶ ἀφιερῶσαντος πέρυσι περιουσίαν 3 ἑκατομμυρίων δραχμῶν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τῆς ἀγίας Τριᾶδος, τὴν δὲ Κυριακὴν μετὰ τὴν ἑορτὴν ἐγένετο τὸ μνημόσυνον ὅλων τῶν εὐεργετῶν τῆς Κοινοτήτος μετὰ ἐπισημότητος πολλῆς.

—Διανύσαν αἰσίως καὶ τὸ δεύτερον ἔτος εἰσέρχεται ἤδη εἰς τὸ τρίτον ἐπὶ τὸ ἀριώτερον συγκεκροτημένον τὸ Ἑλληνογαλλικὸν Λύκειον Μυτιλήνης ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μυτιλήνης. Εἶχε κατὰ τὸ λήξαν ἔτος περὶ τὰς 150 μαθητρίας οἰκοτρόφους, ἡμισυσίτους καὶ ἐξωτερικὰς καὶ προὔπολογισμὸν ὑπερβαίνοντα τὸ ἑκατομμύριον. Αἱ πλείστα τῶν ἐν λόγῳ μαθητῶν θὰ ἦσαν τρόφιμοι τῶν οἰκοτροφείων τῶν Καλογοραῶν, ἂν μὴ ὑπῆρχε τὸ ἴδρυμα τοῦτο, καὶ δι' αὐτὸ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ στοργὴ τοῦ κόσμου τὸ περιβάλλει ἀμείωτος. Ἐν ᾧ ἠϋξήθη ἐφέτος τὸ προσωπικὸν καὶ αἱ δαπάναι, τὰ τροφεῖα ἠλαττώθησαν εἰς 13 μόνον χιλιάδας δρ. ἐτησίως πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ ἔργου τῆς σχολῆς. Αἱ ἐκ Παρισίων Γαλλίδες εἶνε ἀμίμητοι εἰς τὸ ἔργον των. Ὅχι μόνον δὲν θίγουσι τὰς θρησκευτικὰς δοξασίας τῶν κορασίδων, ἀλλὰ καὶ ἐνισχύονται αὐταὶ διὰ τοῦ τακτικοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν καὶ τῆς τακτικῆς μεταβάσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Τὸ παρήγορον εἶνε, ὅτι ἤρχισαν ν' ἀποστέλλονται εἰς αὐτὸ καὶ κορασῖα ἐξ ἄλλων μερῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ δὴ καὶ ἐξ Αἰγύπτου.

—Συνεπεία συνεννόσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ νοσοκομείου «Εὐαγγελισμὸς» μετὰ τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς μονῆς Πετράκη καὶ τοῦ Γεν. Ἐκκλησ. Ταμείου, τὸ πρὸ τοῦ νοσοκομείου τούτου ἐκ πευκῶν ἀλσύλλιον ἐξεχωρήθη εἰς αὐτὸ, ἀναλαβὸν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διαθέτῃ πέντε κλίνας ὑπὲρ κληρικῶν ἀσθενῶν.

—Κάθ' ὁμόθυμον ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, ἐγκριθεῖσαν καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἡ μητρόπολις Καβάλλας καὶ Νέστου μετωνομάσθη εἰς μητρόπολιν Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Νέστου. Ἡ Νεάπολις, ὡς γνωστόν, ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἐν Εὐρώπῃ σταθμὸς τοῦ πρὸς διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ περιοδεύοντος ἀποστόλου Παύλου κατὰ τὴν ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἡπειρον διαπεραίωσιν αὐτοῦ· οἱ δὲ Φίλιπποι δύνανται δικαίως νὰ ὀνομασθῶσι μήτηρ τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ἐκκλησιῶν, εἶνε δὲ πασίγνωστοι ἐκ τε τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, ἔνθα χαρακτηρίζονται ὡς «πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις», καὶ ἐκ

τῆς πρὸς Φιλιπησίους ἐπιστολῆς τοῦ ἀπ. Παύλου.
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝ)ΠΟΛΕΩΣ

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ ἀπηγόρευσαν εἰς τοὺς ἕξ Ἰωαννίνων τούρκους πρόσφυγας τοὺς ἐγκατασταθέντας εἰς τὴν ἐκκενωθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἐλλήνων κατοίκων τῆς συνεπειᾶ τῆς ἀνταλλαγῆς κομόπολιν Παντεῖχι νὰ ὀμιλοῦν τὴν ἐλληνικὴν. Οἱ Τούρκοι ὅμως κάτοικοι διεμαρτυρήθησαν παρατηρήσαντες ὅτι ἀγνοοῦν οἱ περισσότεροι τὴν τουρκικὴν, ἀφοῦ ἡ ἐλληνικὴ εἶνε ἡ μητρικὴ τῶν γλώσσα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἡ ἐταιρεία τῆς Διῶρυγος τοῦ Σουέζ, ἐπιθυμοῦσα νὰ συμβάλῃ εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἡμιτελοῦς ἄχρι τοῦδε ναοῦ τοῦ ἁγίου Μηνᾶ ἐν Ἰσμαηλίᾳ, ἐδήλωσε πρὸς τὴν ὀρθόδοξον κοινότητα τῆς πόλεως ὅτι θέτει εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς τὸ ποσὸν λιρῶν στερλινῶν 3.500.

—Ἐτελεύτησε πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁ ἱδρυτῆς τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ὁρφανίας καὶ τοῦ παρακειμένου αὐτοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου Γεώργ. Κανισκέρης. Εἰς τὸ Κανισκέρειον Ἄσυλον Ὁρφανίας ὁ μεταστάς ἐκληροδότησε 8.000 λίρας ἀγγλικᾶς, ἵνα τὸν τόκον αὐτῶν νέμηται τὸ ἱδρυμα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Μεγίστη συγκίνησις ἐπικρατεῖ ἀνα τὸν ὀρθόδοξον τῆς Ρωσίας κόσμον ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν μπολσεβίκων κατὰστροφῆς ἐνὸς τῶν μεγίστων ἐν Μόσχᾳ προσκυνημάτων, τοῦ εὐκτηρίου οἴκου τοῦ περιέχοντος τὴν περίφημον θαυματουργὸν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῶν Ἰβήρων. Ἡ κατεδάφισις συνετελέσθη νύκτωρ, ἡ δὲ εἰκὼν ἀποκομισθεῖσα ἐκεῖθεν ἀπεκρύβη ἀγνωστον ποῦ. Κατὰ τοὺς ἐν Μόσχᾳ ἀνταποκριτὰς τῶν ξένων ἐφημερίδων, καθ' ἑκάστην συνωθεῖται μέγα πλῆθος πιστῶν εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἦτο τὸ κατεδαφισθὲν προσκύνημα, καὶ γονυκλινεῖς οἱ πάντες σιωπηλῶς εὐχονται ὑπὲρ τῆς ταχίστης ἀπελευθερώσεως τῆς Ρωσίας ἀπὸ τῆς ἀσεβοῦς τῶν κομμουνιστῶν τυραννίας. Ἡ σοβιετικὴ ἀστυνομία οὐδὲν δύναται νὰ πράξῃ κατὰ τοῦ πλήθους τούτου, τὸ ὁποῖον ἐν σιγῇ ἐπιμένει νὰ παραμένῃ ἐν τῷ ἱερῷ ἐκείνῳ τόπῳ παρὰ πᾶσαν τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας πιστικὴν πρόκλησιν. Τὸ μέτρον τοῦτο τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας ὀφείλεται εἰς τὴν τόνωσιν τῆς ἀντιθησκευτικῆς δραστηριότητος, ὑπὲρ ἧς τοσοῦτος ἐγένετο λόγος κατὰ τὸ τελευταῖον ἐν Μόσχᾳ συνέδριον τῶν ἀθέων.

—Ἐξεδόθη ἀπόφασις ὅπως κλεισθῶσι πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ ἀνα τὸ σοβιετικὸν κράτος ἀρμενικοὶ ναοί, ὁ δὲ Καθολικὸς ἀρμένιος Γεώργιος ὁ Ε΄. συλληφθεὶς

ἐφυλακίσθη. Ἐφυλακίσθησαν ἐπ' ἴσης πολλοὶ ἀρμενικοὶ ἐπίσκοποι καὶ ἱερεῖς.

— Οἱ ὑπάλληλοι καὶ οἱ ἐργάται τῶν ἐν Στάλιν-γρὰδ ἐργοστασίων ἀπὸ τῆς 1 Ἰουνίου ἀνεγνώρισαν ὡς ἡμέραν ἀργίας τὴν «σοβιετικὴν τετάρτην» ἀντὶ τῆς Κυριακῆς.

— Ἀποφάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἐπιτροπάτου τοῦ λαοῦ οἱ λόγῳ θρησκευτικῶν πεποιθήσεων ἀπαλλασσόμενοι τῆς στρατιωτικῆς θητείας θὰ ὑποβάλλονται ἐφεξῆς εἰς ἰσόχρονον τῇ θητείᾳ ἀναγκαστικὴν ἐργασίαν παρασκευῆς ξυλείας διὰ τὰ διάφορα ἔργα τῆς Ἐνώσεως.

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἔνεκα τῶν παρατεινομένων προστριβῶν μεταξὺ τῶν ἐν Μάλτα ὀπαδῶν τοῦ δυτικοῦ δόγματος καὶ τοῦ ἀγγλοῦ λόρδου πρωθυπουργοῦ τῆς νήσου ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οὗτος ἐπιδιώκει νὰ ἐξαλείψῃ τὸν θρησκευτικὸν καὶ ἰταλικὸν χαρακτήρα τῆς, ὁ καρδινάλιος Γάσπαρη ἐπέδωκεν εἰς τὸν παρὰ τῷ Βατικανῷ πρεσβυτὴν τῆς Ἀγγλίας παπικὸν γράμμα ἐντόνου διαμαρτυρίας, συνεπειᾶ τοῦ ὁποῖου φέρεται παρατηθεῖς ὁ καθ' οὗ ἡ διαμαρτυρία πρωθυπουργός.

ΕΙΣΦΟΡΑΙ

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Κοινότης Ἁγίου Νικολάου ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἀμερικῆς (Bethlehem, Pa) ἀπέστειλεν εἰς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν δολλάρια 30 συλλεγένητα ἐκ περιφορᾶς δίσκου ἐν τῷ ναῷ μετὰ σχετικὴν ὁμιλίαν τοῦ Παν. Ἀρχιμανδριτοῦ Παντελεήμονος Παπαγεωργίου.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΘΕΟΛΟΓΙΑ.—Ἐξεδόθη καὶ ἐκκλοφόρησε τὸ ΚΖ' τεῦχος (Σεπτέμβριος 1929) τῆς «Θεολογίας» τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, οὗ τὰ περιεχόμενα εἶνε τὰ ἑξῆς :

Ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου (Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ὄρου) ὑπὸ Π. Ι. Μπράτσιώτου.—Βιβλιογραφικὰ μελετήματα ἐκ τῶν τοῦ Κρουσίου ἐκδόσεων ὑπὸ Β. Α. Μυστακίδου. Χίου Δανιὴλ ὑπὸ Δημ. Π. Πασχάλη—Καλλινίκου Γ' Πατριάρχου Κων)πόλεως Ἐπιστολαὶ καὶ ἄλλα ἔγγραφα ὑπὸ Γ. Δεληγιάννη.—Ἡ Ἁγία Γραφή καὶ τὸ κήρυγμα ὑπὸ Ἀρχιμ. Θεολόγου Παρασκευαΐδου.—Ἡ ἱερά μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων διὰ μέσου τῶν αἰώνων ὑπὸ μητροπ. Θεσσαλ. καὶ Φαναριοφ. Ἰ. Κιήλ. Κριτικὸν καὶ Βιβλιογραφικὸν Δελτίον.

Σωφρονίου Ἐπιστρατιάρχου πρ. Ἀεοντοπόλεως, ὁ «κάθιστος Ὕμνος» «Ἀνατύπ. ἐκ τῆς «Θεολογίας». Ἐν Ἀθῆναις 1929.—Ἐμπεριστατωμένη ἀναίρεσις τῆς ἀμφιβολίας τοῦ Ἰω. Ἰβηρίτου περὶ τῆς ἀθθεντικότητος τῆς γνώμης ὅτι ὁ Ρωμανὸς εἶναι ὁ ποιητὴς τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου, καὶ ἀπὸ τῶν χειρογράφων πηγῶν καὶ ἄλλης πειστικωτάτης ἐπιχειρηματολογίας διαπίστωσης τοῦ ὀρθοῦ τῆς καὶ ἄλλοτε ἐκφρασθείσης γνώμης τοῦ σεβ. Σωφρονίου ὅτι μόνον ὁ Ρωμανὸς δύναται νὰ ἦνε ὁ ποιητὴς τοῦ ἐν λόγῳ ὕμνου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον Ἱερᾶς Μονῆς Προδρόμου Φωκίδος προκηρῶσει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποιήσεως ὁ ἐφετεινὸς ἐλαιόκαρπος τῶν ἐν Ἀντικύρρα, Κίρρα Π. Μονῆς καὶ Δελφοῖς κειμένων ἐλαιοδένδρων τῆς Μονῆς αὐτοῦ συμφώνως πρὸς τοὺς ὄρους καὶ ὑποχρεώσεις τῆς ὑπ' ἀριθμ. 570 ἐ. ἔ. συγγραφῆς αὐτοῦ. Ἡ Δημοπρασία ἐνεργηθήσεται τὴν 29 Σεβρίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 π. μ. ἐν Δεσφίνῃ καὶ ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Χρυσσοῦ κ. Δ. Ψαρροῦ καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Μονῆς.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱ. Μονῆς ὁσίου Σεραφεῖμ ἢ Δόμβου προκηρῶσει ὅτι ἐκτίθεται εἰς τακτικὴν πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν πενταετοῦς ἐνοικιάσεως τὸ βόσκιμα Γιδομάκδρη τῆς ἐν τῇ Κοινοῦτητι Κουκούρων Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Σεραφεῖμ ἢ Δομβοῦς συμφώνως μὲ τὸς ὄρους τῆς ὑπ' ἀριθ. 375 Συγγραφῆς ὄρων ὑποχρεώσεως ἥς ἀντίγραφα ἔχουσι κατατεθῆ ἐν συμβολαιογραφείῳ Ἐπαμ. Ἀναστασίου ἐν Λεβαδείᾳ καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Μονῆς. Ἡ ἐνοικίασις γενήσεται ἐν Λεβαδείᾳ 22 καὶ 29 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ἡμέρα Κυριακῇ ἐν τῷ συνήθῃ τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἐπαμ. Ἀναστασίου καὶ ἐνὸς ἀντιπροσώπου τῆς Μονῆς ἀρξαμένη τῇ 10ῇ π. μ. ὥρα καὶ λήξουσα τὴν 12ην τῆς μεσημβρίας. Πρώτη προσφορὰ ὀρίζεται ποσὸν δραχ. 15 000. Οἱ συναγωνισθησόμενοι ὀφείλουσι νὰ καταθέσωσιν λόγῳ ἐγγυοδοσίας εἰς τὸν ἐνεργοῦντα τὴν δημοπρασίαν συμβολαιογράφον τὸ 1)10 τῆς πρώτης προσφορᾶς ὡς καὶ διπλασίαν κτηματικὴν ἐγγυοδοσίαν ἄλλως εἶναι ἀπαράδεκτοι ὡς ἀπαράδεκτος εἶναι πᾶσα δι' ἀναφορᾶς προσφορὰ ἄνευ ἐγγυοδοσίας. Οἱ ὀφείλονται τῆς Μονῆς ἢ διάδικοι αὐτῆς προερχόμενοι ἐξ οἷας δήποτε αἰτίας δὲν γίνονται δεκτοὶ εἰς τὸν διαγωνισμόν.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱ. Μονῆς Δομβοῦς προκηρῶσει ὅτι, τῇ 22 καὶ 29 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ἡμέρα Κυριακῇ ἐνεργηθήσεται ὥρα 10—12 π. μ. δημοπρασία ἐκποιήσεως τῶν ἀγρῶν 1) εἰς θέσιν Πόρος ἐκ στρεμμάτων 16 καὶ μέτρα 665 καὶ 2) εἰς θέσιν Μαγούλα ἐκ στρεμμάτων 7 καὶ μέτρων 182 ἐν τῇ περιφερείᾳ Λεβαδείας ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Λεβαδείας Ἐπαμ. Ἀναστασίου, ἀντιπροσώπου τῆς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Ἡγουμένου τῆς Μονῆς ἢ τῶν νομίμων αὐτῶν ἀναπληρωτῶν. Πρώτη προσφορὰ διὰ τὸν ἀγρὸν Πόρος δραχ. 1000 κατὰ στρέμμα καὶ διὰ τὸν ἀγρὸν Μαγούλα δραχ. 150 κατὰ στρέμμα, συμφώνως μὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. διακηρῶσιν ἥς ἀντίγραφα ἔχουσι κατατεθῆ εἰς τῷ Συμβολαιογραφείῳ Ἐπαμ. Ἀναστασίου καὶ τῷ Γραφείῳ τῆς Μονῆς.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱ. Μονῆς ὁσίου Σεραφεῖμ ἢ Δομβοῦς προκηρῶσει ὅτι ἐκτίθενται εἰς ἐπαναληπτικὴν πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν πενταετοῦς ἐνοικιάσεως τὰ ὑδραυλικά Καταστήματα εἰς θέσιν Καλάμη τῆς ἐν τῇ Κοινοῦτητι Κουκούρων Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Σεραφεῖμ ἢ Δομβοῦς συμφώνως μὲ τὸς ὄρους τῆς ὑπ' ἀριθ. 208 Συγγραφῆς ὄρων ὑποχρεώσεως ἥς ἀντίγραφα ἔχουσι κατατεθῆ ἐν συμβολαιογραφείῳ Ἐπαμ. Ἀναστασίου ἐν Λεβαδείᾳ καὶ

ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Μονῆς. Ἡ ἐνοικίασις γενήσεται ἐν Λεβαδείᾳ 22 Σεπτεμβρίου ἐν. ἔτ. ἡμέρα Κυριακῇ ἐν τῷ συνήθῃ τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἐπαμ. Ἀναστασίου καὶ ἐνὸς ἀντιπροσώπου τῆς Μονῆς ἀρξαμένη τῇ 10ῇ Π. Μ. ὥρα καὶ λήξουσα τὴν 12ην τῆς μεσημβρίας. Πρώτη προσφορὰ ὀρίζεται ποσὸν δραχ. 15.000. Οἱ συναγωνισθησόμενοι ὀφείλουσι νὰ καταθέσωσιν λόγῳ ἐγγυοδοσίας εἰς τὸν ἐνεργοῦντα τὴν δημοπρασίαν συμβολαιογράφον τὸ 1)10 τῆς πρώτης προσφορᾶς καὶ διπλασίαν κτηματικὴν ἐγγυοδοσίαν ἄλλως εἶναι ἀπαράδεκτοι ὡς ἀπαράδεκτος εἶναι πᾶσα δι' ἀναφορᾶς προσφορὰ ἄνευ ἐγγυοδοσίας. Οἱ ὀφείλονται τῆς Μονῆς ἢ διάδικοι αὐτῆς προερχόμενοι ἐξ οἷας δήποτε αἰτίας δὲν γίνονται δεκτοὶ εἰς τὸν διαγωνισμόν.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱ. Μονῆς Δομβοῦς προκηρῶσει ὅτι τῇ 22 καὶ 29 Σεπτεμβρίου ἐν. ἔτ. ἡμέρα Κυριακῇ ἐνεργηθήσεται ἐν Λεβαδείᾳ ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Λεβαδείας Ἐπαμ. Ἀναστασίου ἀντιπροσώπου τῆς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Ἡγουμένου τῆς Μονῆς ἢ τῶν νομίμων αὐτῶν ἀναπληρωτῶν πλειοδοτικὴ δημοπρασία ἐκποιήσεως τοῦ αἰγοποιμνίου τῆς Μονῆς συνιστάμενον ἐξ 24 τράγων 15 μυλιορίων 98 αἰγῶν καὶ 10 ἐριφίων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Δομβοῦς ἐνωτικῶς ἢ καὶ τμηματικῶς συμφώνως μὲ τὸς ὄρους τῆς ὑπ' ἀριθ. 369 διακηρῶσεως ἡμῶν ἥς ἀντίγραφα εὔρηται ἐν τῷ Συμβολαιογραφείῳ Ἐπαμ. Ἀναστασίου καὶ ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Μονῆς, ἔνθα οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὄρων.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ταλαντίου προκηρῶσει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἢ τετραετῆς μίσθωσις τοῦ λειβαδίου «Πέριξ Μονῆς» τῆς ἐν τῇ Μητροπόλει Ἀργολίδος Ἱερᾶς Μονῆς Ταλαντίου συμφώνως τῇ διακηρῶσει τῶν ὄρων τῇ κατατεθειμένῃ εἰς τῷ γραφείῳ τῆς Κοινοῦτητος Ἀραχναίου καὶ τῆς Μονῆς Ταλαντίου. Ἡ δημοπρασία γενήσεται εἰς Ναύπλιον εἰς τὸν συνήθῃ τόπον τῶν δημοπρασιῶν τῇ 22 τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου 1929 ἔτους ἡμέρα Κυριακῇ ἀρξαμένη τῇ 10ῇ π. μ. ὥρα καὶ λήξουσα τῇ 12ῇ τῆς Μεσημβρίας τῆς ἰδίας ἡμέρας, ἐνώπιον ἀντιπροσώπου ἡμῶν καὶ τοῦ Συμβολαιογράφου Ναυπλίου κ. Παναγιώτου Ἀντ. Περγράκη πρώτη προσφορὰ ὀρίζεται δέκα χιλιάδας (10.000).

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΛΕΙΤΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Δρυϊνουπόλεως καὶ Παγωνιανῆς κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ

Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. ΣΥΝΕΣΙΟΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ

Τίμημα ἑτησίας συνδρομῆς

Ἑσῶν Δρχ 60. Ἐξῶτ. Φρ. 60. Ἀμερικῆς Δολ. 3

Ἱερῶν Μονῶν καὶ Ἱερῶν Ναῶν Πρωτευουσῶν

Ἐπαρχιῶν Δρ. 100 Ναῶν χωρῶν Δρ. 60 Ἱερῶν

ἑσωτερικοῦ Δρ. 30. Ἐμβάσματα καὶ ἀποστολαί

Διαχειρίσιν Περιοδικῶ «Ἐκκλησία».

Μέγερον Ἀρχιεπισκοπῆς ὁδ Φιλοθέης 21

Τύποις «Φοῖνικος» Ὁδὸς Σταδίου 44, Ἀθῆναι